ANUL III, Nr. 6 FEBRUARIE 1953

VESTITORII

Primii Pasi . . .

La 2 Februarie, Preşedintele Eisenhower a expus în faţa Congresului U.S.A. principiile de bază ale politicii sale. Câteva din ele sunt atât de importante pentru noi Românii, încât merită să le privim ca şi cum ar fi fost formulate anume pentru noi.

„Politica noastră externă trebue să fie clară şi consecventă; ea trebue să trezească încredere.

In ce ne priveşte pe noi Românii, cred că ar fi fost mai just să se spună „să justifice încrederea existentă". Popoarele aflate astăzi dincolo de Cortina de Fier au avut neîncetat încredere în politica americană, chiar atunci când, la Teheran, la Yalta ori la Potsdam ele erau date pradă lui Stalin. Dacă la 23 August 1944, Botnăraş, Buzeşti, Vişoianu şi compania n'au întâmpinat nicio rezistenţă serioasă în România, este pentrucă poporul român aştepta „diviziile aeroportate engleze şi paraşutiştii americani. Nu pe Ruşi, ci pe Americani îi dorea Maniu şi Brătianu. De aceea s'au lăsat cu toţii uşor înşelaţi de aventurierii care afirmau că „vin Americanii şi Englezii", deşi aflaseră la Cairo că după Teheran România făcea parte „din lotul rusesc".

Intrarea Ruşilor şi numai a Ruşilor în Bucureşti, a fost prima sguduire a încrederii în lumea apuseană. Dar nădejdile au renăscut cu tenacitate. Culmea este că ele s'au legat, mai ales, de hotărârile necunoscute luate în conferinţa dela Yalta, regisată de trădarea lui Alger Hiss.

Mii de Români şi-au sacrificat vieaţa din 1944 până azi, în acţiuni uneori absurde, cu nădejdea că „luna viitoare începe războiul". Au trecut însă şi lunile, şi anii, fără ca procesul de distrugere a întregii elite româneşti şi a însăşi fiinţei neamului să fi putut măcar fi frânat de intervenţia Occidentului.

Cu toate acestea, în ciuda tututor deziluziilor, încrederea în Americani este astăzi, în ţară, tot atât de vie. Dar era absolut necesar ca „o politică externă clară şi consecventă" *să o justifice.*

„Politica noastră, având drept ţintă siguranţa lumii libere, va lua în considerare toate metodele şi toate mijloacele pacifice, dar niciodată înşelarea încrederii pe care şi-au pus-o în noi prietenii. Niciodată nu vom accepta sclavizarea vreunui popor de dragul unor avantaje pentru noi, oricare ar fi ele. Voi cere Congresului, mai târziu, să adere la o rezoluţie în acest sens, şi să declare limpede că acest Guvern nu recunoaşte niciun fel de obligaţii ce se vor fi luat în trecut faţă de guverne straine, prin acorduri sercrete care acceptă acest fel de sclavie.

Repudierea hotărâtă a târgului dela Teheran şi Yalta, prin care — cu ajutorul „prietenilor" lui din lagărul occidental, — Stalin a căpătat mână liberă nu numai în ce priveşte sclavizarea (şi slavizarea!) poporului român, dar chiar şi dreptul de a hotărî nestânjenit de vieaţa şi de moartea lui, e un pas însemnat spre liberarea poporului român. Nu numai că se anulează astfel toate acordurile secrete, în orice caz inexistente în drept pentru poporul american, dar se repudiază o mentalitate de negustori de sclavi, care-şi făcuse loc în politica mondială şi care

(Urmarea în pag. 10)

Recitind pe Mihail Polihroniade

Recitind brosura lui Mihail Polihroniade, „Tineretul si Politica Externa" aparuta acum 16 ani, (reprodusa in colectia „Omul Nou"), ne cutremuram de cat adevar contine si simtim numai durere si desnadejde, gandindu-ne ca prevederile lui s'au verificat intocmai. De fapt Polihroniade, in aceasta lucrare, desvolta linia de politica externa fixata de Corneliu Codreanu in Memoriul inaintat Regelui in anul 1936, utilizand bogatele surse ale mintii sale si vasta sa cultura politica.

Criza politicei externe a Statului nostru Mihail Polihroniade o atribuie lipsei ei de independenta. „Intr'adevar acesta e marele pacat al politicei externe romanesti, nu-i o politica de sine statatoare, ci e sugerata, e in slujba altora" (pag. 23). Si, mai departe, fixeaza conditiile unei politici externe eficace: „Politica externa a unei tari trebui sa depinda exclusiv de interesele, de traditiile, de idealurile acelei tari. Numai atunci posibilitatea de succes exista" (pag. 23).

Desprinsa de realitatile romanesti, politica externa a Romaniei nu putea fi decat politica altora, a altor tari, a altor interese, nici decum a Romaniei. Care trebuia sa fie — conform indicatiilor geopolitice si a invatamintelor istoriei — comandamentul suprem al politicei externe romanesti? A sta de veghe la rasarit, a nu accepta nicio alianta, niciun tratat, care ar putea determina o deplasare de forte in favoarea Rusiei Sovietice. Orice avantaj de ordin diplomatic, teritorial sau militar castigat de Soviete, inseamna implicit un pas inainte spre cutropirea patriei noastre. Acest avertisment trebuia sa constitute axa politicei noastre externe: „Romania nu poate lupta alaturi de Rusia Sovietica! Iata gandul nostru intreg si hotarirea noastra nesovaelnica, gand si hotarire pe care Capitanul le-a rostit raspicat in Memoriul inaintat Majestatii Sale Regelui" (pag. 11).

Mihail Polihroniade face un scurt istoric al relatiilor Romaniei cu Rusia tarista si in continuare cu Rusia Sovietica. Toate experientele istorice cu vecinii din Rasarit duc la aceeasi concluzie: sa ne ferim ca de foc si de apa de acest popor, care si-a calcat in toate imprejurile in care am fost aliati cu el, tratatele, conventiile, iscaliturile sau juramintele lor de amicitie. „Acestea sunt invatamintele pe care ni le ofera istoria noastra nationala. Ei bine, un animal, daca se frige odata cu focul, fuge toata viata de el. Sa fim oare atat de lipsiti nu numai de inteligenta, ci chiar de instinctul de conservare pe care-l are ultima dintre fiinte, incat sa nu intelegem si sa nu invatam nimic din trista poveste a trecutului?" (pag. 6).

Unul din argumentele de care s'au servit acei cari voiau sa impinga Romania in tabara sovietica a fost revizionismul maghiar. Un pericol maghiar alarmant — asa cum voia sa-l prezinte propaganda antirevizionista, — nu exista, demonstreaza Mihail Polihroniade. Noi suntem cel putin de doua ori mai numerosi si mai puternici decat Ungurii si daca acestia ar indrazni sa ne calce hotarele, fara indoiala ca vor fi infranti. „E ceva suspect in aceasta sistematica exagerare a pericolului maghiar, in crearea si mentinerea unei adevarate psihoze in opinia publica romaneasca" (pag. 10). „Psihoza ce se intretine in opinia publica romaneasca, conclude autorul, n'are decat un rost, acela de a distrage privirile noastre dela singura primejdie cu adevarat mare pentru Statul si neamul romanesc: primejdia bolsevismului rusesc". (pag 13).

Pericolul maghiar numai intr'un singur caz putea sa ia forme amenintatoare: daca alte state, mai puternice decat Ungaria, si — ar fi insusit tezele revizionismului maghiar. De acest lucru erau constiente si cercurile romanesti care conspirau la o alianta cu Rusia Sovietica si atunci, pentru a face viabil „pericolul maghiar", pentru a-i crea o platforma de justificari si ingrijorari, s'au lansat intr'o politica externa de provocare la adresa Italiei si Germaniei, singurele tari care puteau oferi revizionismului maghiar sprijin si amploare europeana. Nicolae Titulescu n'a mai reinoit tratatul de amicitie cu Italia, iar la Liga Natiunilor am votat sanctiunile. Era firesc ca, la politica noastra de dusmanie, prin nimic necesara, si dupa toate semnele de amicitie pe care ni le-a aratat Italia (1926, ratificarea realipirii Basarabiei), Mussolini sa raspunda cu discursul Ungariei mutilate. Fata de Germania s'a urmarit aceeasi poli-

(Urmarea în pag. 2)

ANUL INTERNATIONAL

Anul 1952 a păstrat şi sporit, în mod fatal, tot patrimoniul de date ale politicei internaţionale, moştenite dela confraţii lui anteriori. Ultimele douăsprezece luni au purtat şi ele pecetea unei politici precare, o politică în permanentă criză, cu reduse orizonturi, o politică al cărei dinamism necesar a fost sugrumat de confuzia obiectivelor fixate, de o permanentă neîncredere, de un scepticism constant faţă de cauza păcei. În ciuda tragediei trăite de atâte popoare, în ciuda calvarului colectiv din imensa lume sovietică, temniţă şi cimitir de proporţii cosmice, unde zac opt sute de milioane de fiinţe, în ciuda tensiunilor constante şi a frunturilor sângeros deschise în atâtea puncte ale planetei, şi anul 1952, ca şi predecesorii lui imediaţi, a fost anul eforturilor inutile în politica mondială.

Căci inutile au fost eforturile sale de pace, inoperante încercările de a micşora tensiunea existentă între cele două mari tabere. Şi cum de mult timp pare în mod definitiv dovedit că soluţia crizei mondiale nu poate fi dobândită decât din isbitura definitivă dintre lumea liberă şi lumea robiei sovietice, de aceia şi anul 1952 a fost, pe mari dimensiuni, un nou an al tragediilor inutile. Moştenitor şi el al unor situaţii grele, al balastului unei politici de greşeli şi de orizonturi înguste, cine caută în el un semn pozitiv, va găsi că singurul semn pozitiv ce conţine sensul tragic, în acepţiunea cea mai largă a cuvântului. Fiindcă anul 1952 nu face şi el decât să apropie lumea de un desnodământ belic, singura soluţie posibilă, dacă războiul poate fi, în cele din urmă, soluţia aşteptată.

Cel dintâi lucru de care ne isbim, cercetând panorama politică a acestui nou an defunct, este prezenţa, în destinul şi sbaterile lui, a moştenirilor anterioare. El moşteneşte, mai întâi, procesul de sovietizare, sub semnul imperialismului rusesc, a sute de milioane de fiinţe omeneşti, predate prin târguieli culpabile, robiei comuniste. Acest proces şi-a continuat cursul, nestingherit, violent, sângeros, în tot anul 1952. Cremlinul a făcut toate eforturile posibile, pentru a transforma ţările ocupate în instrumente proprii pentru un război de agresiune. Epurările politice au fost mai sângeroase şi mai permanente ca oricând în ţările martire. Pretutindeni au apărut armate „satelite". Desfigurarea naţională şi umană a ţărilor supuse a continuat şi ea, fără un moment de răgaz. O altă moştenire a anilor precedenţi a fost conflictul corean. Rusia a făcut posibilul şi imposibilul, pentrucă şi de data asta să nu se ajungă la niciun acord. Acest conflict a dovedit din plin ineficacitatea Naţiunilor Unite, ca organism suprem garant al păcei şi securităţii, ineficacitate demonstrată în orice clipa de prezenţa, în viaţa acestei organizaţii, a agresorului însuşi.

Acţiunea Rusiei sovietice, ca putere imperialistă şi agresoare, s'a mai dovedit şi din intransigenţa ei în problema germană, din hotărîrea de a nu abandona ţările ocupate şi sovietizate din Europa, din mobilizarea permanentă a comunismului internaţional în Europa, din pescuirea în apele tulburi ale unor naţionalisme incipiente în lumea arabă, încă odată în fierbere. Şi din acest din urmă punct de vedere, se poate spune că ultimul Congres al partidului comunist rusesc constituie un moment culminant.

In realitate, se poate spune că cele două momente mai importante şi mai hotărîtoare ale anului trecut sunt, pe de o parte, acest al XVIIIea Congres al partidului comunist rusesc şi pe de altă parte, alegerea generalului Eisenhower ca preşedinte al Statelor Unite. Congresul comunist, precedat de o vastă operă de propagandă şi de un studiu al lui Stalin publicat în Revista moscovită „Bolşevik", deschide o nouă etapă a politicei imperialiste şi agresive a Cremlinului. Incă odată, în termeni identici cu cei din 1939, Stalin vrea să adâncească ruptura din sânul ţărilor libere, afirmând că conflictele dintre ele, sunt mai inevitabile decât conflictul dintre lumea comunistă şi lumea liberă. Căci o dată convinsă lumea vestică se pregăteşte în mod vertiginos pentru a face faţă agresiunii, ţarul roşu vrea să descompună frontul adversar, pentru a-şi uşura, mai târziu, atacurile sale armate.

Dar nu e mai puţin adevărat că şi în lumea liberă s'au produs semne evidente că se merge spre o nouă politică. Administraţia Truman, sub care Statele Unite şi lumea liberă şi-au început acţiunea de regrupare a forţelor anticomuniste într'un front comun contra imperialismului sovietic, moştenise mult din balastul politicei rooseveltiene, politica impreunării culpabile cu dictatura stalinistă. In schimb, alegerea lui Eisenhower implică în mod necesar un schimb radical de directie. După douăzeci de ani, vom asista la modificări revoluţionare ale politicei internaţionale americane. E poate prea curând să judecăm această politică cu un criteriu excesiv de optimist. Dar fie numai cu schimbarea operată, şi anul 1952 îşi poate aroga un merit. Noui etape s'au consumat, pe de altă parte, prin simpla lui scurgere. Unele tragice, altele necesare, pentruca lumea liberă să intre în ritmul războiului, dat de Soviete politicei internaţionale. Incă înainte ca Eisenhower să preia puterea, Statele Unite şi-au manifestat prezenţa şi hotărîrea de a organiza contraofensiva, în toată lumea liberă. Pactul Atlantic, prezenţa în Mediterana, Pactul Pacificului, îndârjirea cu care se luptă în Corea contra inepuizabilelor valuri chinezeşti, sunt semne, nu de imperialism orb şi absurd, ci că lumea liberă se pregăteşte pentru a face faţă marilor atacuri comuniste.

Şi de aceia anul 1953 va fi anul deciziilor ultimative. Şi poate chiar al războiului, semn implacabil peste destinele lumii noastre, pe care nimeni şi nimic nu pot să-l oprească.

George Uscătescu.

Recitind pe Mihail Polihroniade

(Continuare din pag. 1)

tica de ostilitate „singura putere care — din punct de vedere romanesc vorbind — daca n'ar exista, ar trebui inventata". (pag. 9).

Mihail Polihroniade n'a mai trait sa adauge noi fapte convingerilor si tezelor sale: graba cu care ne-am imbiat politicii de incercuire a Germaniei, ceeace ne-a atras indemnuri la moderatiune si prudenta chiar din partea Angliei. Cand prabusirea Frantei ne-a obligat totusi, in vara anului 1940, sa ne apropiem de Germania, intoarcerea am facut-o in cele mai nefavorabile conditiuni interne si externe: cu un regim compromis si intr'un moment cand orientarea spre axa echivala cu un razboiu pierdut. Pentruca, desi n'a pornit niciun foc de arma din partea noastra, armata romana, pe tot timpul guvernarii Carol — Calinescu, a stat in pozitie de tragere contra Germaniei. Razboiul potential contra Germaniei l-am lichidat cu pierderea Basarabiei, a Bucovinei, a jumatatii de Ardeal si a Dobrogei. In schimb, filo-sovieticii culegeau roadele politicii lor de provocare: Italia si Germania erau stigmatizate in ochii opiniei publice romanesti ca fiind responsabile de ciopartirea tarii.

„Sa admitem totusi ca intr'un moment de nebunie colectiva, intr'o clipa de uitare a istoriei romanesti . . . intram in rasboiu alaturi de Rusia Sovietica".

„Ce se va intampla atunci? Numai doua ipoteze sunt posibile: sau suntem invinsi alaturi de Rusia Sovietica, sau suntem invingatori. In prima ipoteza soarta noastra este pecetluita: pierdem jumatate din tara. Dar in a doua ipoteza? Pierdem tot! (pag. 5). Armatele rusesti n'ar mai pleca din Romania si de asta data n'am mai avea de a face cu simple bande bolsevice, ca in 1918, ci cu bolsevismul organizat, cu bolsevismul stapan pe jumatatea Europei, cu bolsevismul biruitor". (pag. 9).

Demonstratia de politica externa a lui Mihail Polihroniade si-a aflat in actul dela 23 August o tragica confirmare. Am luptat alaturi de Rusia Sovietica si „am pierdut totul". Nici macar nu putem exclama ca Regele Francisc I al Frantei: „fors l'honneur". Am contribuit la distrugerea „singurei puteri care putea face contraponderecolosului rusesc" (pag. 9) si am ramas astfel la „cheremul Rusiei Sovietice" (pag. 9). „Romania, inglobata in Uniunea Republicelor Sovietice, va fi si ea o republica a Tatarilor, a Kirghizilor sau a Cazacilor . . ." (pag. 9).

Sa speram ca macar parjolul ce s'a abatut asupra tarii va servi la ceva si, in politica externa a Romaniei de maine nu se vor mai repeta aceleasi greseli. Si dupa eliberare problema Romaniei se va pune exact in aceeasi termeni: Relatii de prietenie cu vecinii din apus, din miazazi, din nord si cu toate puterile care exercita o contra-ponderemasei ruso-ucrainine, pentru a ne putea asigura integritatea si pacea hotarelor din rasarit.

Horia Sima

Aurel C. Popovici

(Continuare din pag. 9)

„El căuta soluţia, ca că scape de formidabilul cleşte slav; cu mânerul la Moscova şi Petrograd şi cu capetele cleştelui în Balcani şi Sudeţi. Grija aceasta de primejdia slavă şi în special a Rusiei a fost mobilul principal al preocupărilor sale politice" (Dr. I. Nandriş).

In urma acestei întâmplări A. C. Popovici părăseşte Viena şi se stabileşte cu toată familia în Geneva, unde continuă lupta pentru acelaş ideal până la moarte, fiind pe deplin convins că din ciocnirea epocală de atunci va ieşi Unirea Românilor.

Credinţa lui s'a dovedit a fi dreaptă şi a ieşit biruitoare din învârtejirea evenimentelor. El n'a mai apucat să se bucure de strălucirea zilelor, când neamul românesc a respirat aerul curat al libertăţii. S'a stins înainte de vreme. Il pomenim după 36 de ani în împrejurări mult mai dramatice, decât au putut să fie pe vremea lui. Şi precum el a crezut în biruinţa nădejdilor de mântuire a neamului, tot aşa şi noi aşteptăm cu aceeaşi tărie să se aprindă lumina aducătoare de linişte pentru Tara şi Neamul nostru. La focul credinţei lui ne încălzim inimile şi sub faldurile umbrei sale nemuritoare ne pregătim pentru lupta de mâine, pentruca poporul român să poposiască într'o epocă de înaltă reculegere şi de roditoare creaţie, aşa cum l-a visat Aurel C. Popovici până în clipa din urmă.

Vasile Iasinschi

Biserica Romana-Unita

— 250 de ani de istorie —

Lucrarea ce au publicat-o de curând la Madrid un grup de preoţi uniţi, „Biserica Unită", închinată celor două sute cincizeci de ani de existenţă a acestei biserici româneşti, iese din comun, trebuind a fi aşezată printre cele mai valoroase lucrări ce-au apărut în istoriografia românească. Deosebitul ei merit, în raport cu aria creaţiei româneşti, constă în faptul că reprezintă un efort de sinteză. Autorii n'au făcut numai istorie propriu zisă, ci şi-au propus să re lămurească asupra tuturor problemelor pe care le ridică existenţă acestei biserici în mijlocul neamului nostru. Cultura românească are nevoi să iasă din faza „contributiilor" de tot felul şi să se avânte spre operele mai cuprinzătoare. Ceeace ne-a lipsit în trecut n'au fost atât de mult cercetători atâtdui în toate compartimentele culturii noastre cât mai ales vizionarii, spiritele care să dea viaţa şi să desprindă sensurile materialului adunat.

De altă parte, echipa de tineri preoţi uniţi cari au colaborat la această lucrare, vin şi cu o experienţă întreprinzantă în domeniul culturii: introducerea spiritului de echipă în activitatea intelectuală. In vremurile pe care le trăim, se împuţinează tot mai mult oamenii care pot vorbi cu autoritate şi competenţă în domeniul culturii din cauza proporţiilor ce le-a luat materialul de parcurs. Colaborarea se impune aproape axiomatic. Ca să realizeze această operă de stil comunitar, nu este exclus ca spiritul de disciplină, în care e crescută preoţimea catolică, să fi avut efect, înfrângând susceptibilităţile personale, de care nu fe-e şi-n care îngreunează munca intelectualităţii româneşti şi aici în exil.

Pentru a ne orienta în cuprinsul acestei vaste lucrări trebue să procedăm mai mult pe esente decât pe amănunt. Perspectiva de valorizare a lucrării ne-o oferă părintele Mircea, în admirabilul său esseu filosofico-teologic, „Problema religioasă în România", care nu numai că închee lucrarea, dar reprezintă şi o culme, depe care se poate contempla întreaga ei arhitectură. Ce spune părintele Mircea? Să ne desvăţăm a judeca ortodoxia sau catolicismul prin prisma contingenţelor etnico-istorico-culturale. Adică, o religie nu poate fi socotită bună sau rea, pentrucă depe urma ei un neam a avut anumite beneficii sau s'a ales cu anumite pagube. Creştinismul are o valoare în sine şi orice subsumare a lui unor realităţi de rang inferior, înseamnă de fapt o eliminare a conţinutului său intrinsec. „Toată polemica Ortodoxo-unită s'a menţinut, cu preferinţă, pe planul realităţilor contingente al climatelor istorice şi culturale, al deosebirilor de influenţă, al avantajelor politice, al binefacerilor naţionale . . ." (p. 396) Făcând aplicatia acestei idei centrale, Păr. Mircea constată, şi pe drept cuvânt, că eronat se afirmă catolicism=latinitate, iar ortodoxie =bizantinism sau greco-slavism, când, în realitate catolicism şi ortodoxie înseamnă un substrat mai adânc decât aceste aspecte secundare şi contingente: tradiţia creştină autentică, care se găseşte depozitată deoptrivă în ambele confesiuni creştine. „Prin urmare, nici catolicismul, în esenţa lui, nu e un fenomen pur occidental, nici ortodoxia, în esenţa ei, nu e un fenomen exclusiv răsăritean. Ele pot părea fenomene locale numai ochiului ce nu e în stare să sesizeze fondul creştin esenţial pe care-l posedă în comun. Care fond nu e nici răsăritean nici apusean, ci pur şi simplu creştin" (p. 399).

„Privit în lumina acestor precizări, argumentul scos din faptul originei noastre latine şi a unei anumite culturi ce ne-ar veni prin Biserica catolică, e lipsit de valoare probativă." (p. 399).

Din pragul acestei perspective, argumentele ce le desfăşoară Msgr. Aloisie Tăutu, în erudita sa disertaţie despre originea noastra latină şi crestinismul nostru de origine latină, nu constituie un indicativ esenţial de ordin religios. Dacă ar fi catolicismul identic cu latinitatea, în ce chip s'ar adresa Vaticanul Croaţilor, Polonezilor sau Slovacilor, popoare de origina slavă? O punere a problemei în aceşti termeni, înseamnă de fapt o abdicare a religiei dela ideea universalităţii creştine. Tot astfel, caracterizarea Msgr. Bârlea, pe criterii culturale şi istorice, a ortodoxilor şi uniţilor, nu ni se pare cea mai potrivită: „Românii transilvăneni erau împărţiţi în 1918 în două mentalităţi: orientală şi occidentală; iar în cadrul românesc concretiza disputa dintre origina latină şi influenţa culturală bizantină." (227) Mentalitatea occidentală nu ne-am însuşit-o exclusiv pe căi catolice. Ea ne-a parvenit şi prin isvoarele revoluţiei franceze şi ne-am adaptat ei cu o grabă care numai rău ne-a făcut. Cât priveşte originea latină, ea nu exclude neapărat influenţele culturale bizantine.

Preoţii Dr. Pamfil Cârnaţiu, Flaviu Popan şi Carol Capros ne înfăţişează desvoltarea Bisericii Unite, începând dela Actul Unirii. Actul Unirii, în afară de contingenţele politice, inerente momentului, a fost determinat şi de raţiuni superioare de ordin religios: presiunea calvină asupra poporului românesc din Ardeal. In ce priveşte fericitele urmări ale Unirii pe plan naţional nimeni dintre români nu le mai poate contesta astăzi. Titanii şcoalei ardelene şi întreaga pleiadă de gânditori ce au crescut în umbra Blajului constitue o pagină de glorie în istoria Bisericii Române Unite. Putem afirma, fără nicio exagerare, că constituirea noastră ca naţiune modernă începe odată cu ei. Ei au dat impulsul decisiv renaşterii noastre naţionale. Ca să scăpăm de greco-slavism, a trebuit, aşa cum au făcut cohortele şcoalei ardelene, să ne proptim cu toate puterile în origina noastră latină. Chiar şi exagerările latiniste au avut urmări rodnice, în sensul că au trezit la viaţă energiile amortizate ale neamului nostru. Dar şi aceste merite excepţionale se înscriu tot pe linia accidentalului, privite sub raportul exigenţelor ultime ale creştinismului. Nu putem spune religia catolică e mare, pentrucă ne-a dat pe Şincai, ci pentrucă înglobează în structura ei elementele creştinismului autentic. Dacă, la un moment dat, ambianţa istorico-culturală, în care e obligată orice religie să se exprime, e schimbă în defavoarea naţiunei noastre, din cauza silniciilor lumeşti ce se exercită asupra ei? Cazul Episcopiei greco-catolice de Hajdu-Dorogh, cu limba liturgică maghiară, înfiinţată în 1912, de Vatican, la presiunea guvernului maghiar de atunci, este elocvent în această privinţă. „Această lovitură se datoreşte în bună parte episcopatului catolic al Ungariei, în colaborare cu calvinismul maghiar, care dela introducerea dualismului austro-

(Urmarea în pag. 10)

Ion I. Mota

La 13 Ianuarie 1937 a căzut la Majadahonda, pe pământul Spaniei însângerate, în lupta împotriva comunismului Ion I. Moţa. Moartea lui — **atunci şi acolo** — înseamnă dramatica consfinţire a tot ce el a gândit, a spus şi a făcut.

Ce a gândit se oglindeşte în credinţa pe care a mărturisit-o în toate împrejurările. Mărturisirea lui de credinţă nu reprezintă însă ataşarea carcumtanţială la una din ideologiile care se ciocneau pe plan cotidian, pe linie politică. **„Noi nu facem şi nu am făcut o singură zi, în viaţa noastră politică . . . Noi avem o religie, noi suntem robii unei credinţe. In focul ei ne consumăm şi în întregime, stăpâniţi de ea."** Aşa a scris-o din prima zi a „Hotărîtul celi mari" dela 24 Iunie 1927. Ceace căuta şi dorea din toată fiinţa lui, era **„Jumina", „instăpânirea din nou a vieţii aşa cum a voit-o Dumnezeu: Viaţă de adevăr, dreptate, virtute."**

Cine îşi dă osteneala, să mediteze asupra acestor spuse, va înţelege că Ion I. Moţa nu era harnicul culegător al roadei din via Domnului, ci era devotatul semănător de măslini, al căror rod îl vor culege, abia după sute de ani, strănepoţii.

Lupta lui se ducea întru o **„nouă fecundare a sufletului pierdut al unei naţiuni."**

Înţeleasă în acest fel, lupta nu mai era o ciocnire temporală cu un adversar ce trebuia răpus, ci înfruntarea permanentă cu însăşi viaţa pentru regăsirea sufletului pierdut. Aceasta implică lupta de zi la zi, într'o necurmată prezenţă faţă de tot ce ar putea, prin ispite, să constituie o abatere dela drumul cel drept. De aceea a plecat în Spania. **„Se clătina aşezarea creştină a lumii. Puteam noi să stăm nepăsători?"**

Profesia lui de credinţă nu era un simplu criteriu de aşezare a oamenilor într'o anumită rânduială şi de judecare a lor după poziţia pe care o ocupă, ci angajarea totală pe linia de trăire care să ducă pe om la mântuire, la realizarea lui ca fiinţă după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu.

Lovit de păcatul originar şi ispitit de ceeace mintea putea să-i ofere, prin realizările în materie, omul şi-a uitat cealaltă datorie, sufletul. Criteriile noastre de viaţă au fost criterii de ordin material.

Ion I. Moţa a înţeles imensa prăpastie ce mintea rămasă singură, fără suflet, deschidea între Om şi Dumnezeu şi îngrozit de această a doua cădere, care ne îndepărta definitiv de mântuire, a reacţionat. Reacţiunea lui n'a fost însă o simplă protestare pe care s'o lanseze ca un manifest, o simplă lozincă pe care s'o fluture la zile mari. El a înţeles să facă din această credinţă un nou stil de viaţă. Si a făcut-o. **„Aşa am înţeles datoria vieţii mele. Am iubit pe Cristes şi am mers fericit la moarte pentru el!"**

In vremelnica vieţuire, pe care ne-o ducem pe pământ, Ion I. Moţa, în credinţa lui, nu avea exitări. Pentru el nu exista compromisuri. Datoria era lămurită şi era categorică. Ştia că numai aşa se poate birui.

Ion I. Moţa ar fi putut realiza, în epoca în care a trăit, cu darurile pe care le-a avut în ambianţa care luase fiinţă, un exemplar de o înaltă ţinută morală, de o mare valoare socială. Prin aşa stăr fi „mântuit pe sine" şi ar fi constituit o frumoasă pildă pentru semeni. Nu s'a mulţumit însă cu propria-i salvare când vedea că **„poporul românesc, în situaţia sa actuală, e condamnat pieirii."** De aceea socotim că eroismul morţii lui Moţa depăşeşte ceeace în mod obişnuit înţelegem prin eroism şi că el nu trebuie să întunece pe celalt, **eroismul în faţă vieţii.**

Eroismul în faţă morţii este în firea luptătorului. Eroismul în faţă vieţii este de altă esenţă. El implică, în afară de sacrificiul suprem al morţii, sacrificiul de fiecare clipă în faţa tuturor ispite'or vieţii, a tuturor îmbierilor pe care posibilităţile personale le oferă fiecăruia. Eroismul în faţă vieţii este acea permanentă renunţare benevolă a tot ce constituie în lumea noa tră „mici satisfacţiuni". Eroismul în faţa vieţii este de esenţă ascetică şi cultul lui este a'aturi de cultul mucenicilor şi martirilor. Eroismul în faţa morţii e unanim admirat şi această admiraţie, chiar postumă, este un imbold. Eroismul în faţa vieţii foarte adeseori este neînţeles şi luat în derâdere, ca o slăbiciune sau o manie. In cel mai fericit caz e taxat de „mistic". Din această pricină s'a vorbit, nu fără ironie şi compătimire, de „mistica legionară". In loc de a ne lepăda de ea, ca de o ruşine, o revendicăm, dimpotrivă, ca pe o mare virtute a sufletelor.

„Mistica naţională pe care unii o critică pentrucă nu ştiu ce este şi pe care alţii nu o pot defini pentrucă nu o pot trăi . . . nu este altceva decât contactul, omului sau al mulţimilor, cu sufletul neamului lor printr'un salt pe care îl fac din lumea preocupărilor personale în lumea eternă a neamului. Nu e cu mintea, căci aceasta o face orice istoric, ci trăind cu sufletul lor", a spus Corneliu Codrenu.

In acest înţeles preţuim eroismul lui Ion I. Moţa şi cu acest gând ne plecăm genunchii în faţa imensei lui jertfe.

Revista Presei

The Reporter din 14 Decembrie „**E bine ca America să ceară popoarelor subjugate de Ruşi să înteţească rezistenţa contra ocupantului?**“ constitue tema unei anchete întreprinsă de Alexander Boray. Declaraţii recente făcute de personalităţi politice, ca John Foster Dulles, sau ideile expuse de Robert Taft în „A Foreign Policy for Americans“, a subliniat intenţia noii conduceri republicane de a intensifica activitatea subterană în ţările satelite.

Votarea, în anul trecut, a unui fond de 100 milioane dolari, din care să fie finanţate acţiunile de rezistenţă, a provocat o adevărată supralicitare din partea emigranţilor politici aflaţi în America, care, pentru a-şi apropia subsidii cât mai substanţiale, şi-au pus la dispoziţie potenţialul rezistenţialist prezentând, ca în cazul Ucrainienilor, date absolut fanteziste despre existenţa unor armate insurecţionale pe teritoriul sovietic.

Până la urmă simţul practic al americanilor i-a lămurit că lupta de rezistenţă nu poate fi plănuită şi condusă de politicienii refugiaţi în America şi că, în condiţiile actuale, ar fi o gravă eroare să se treacă la răsboiu de guerilla, înainte de a fi angajat răsboiul general.

Intr'un mesaj adresat poporului ceh, Edward Murrow a accentuat că „**răsboiul nostru psihologic se va limita deocamdată la propagandă, la furnizarea de ştiri, la încurajarea obiceiului de a asculta posturile de radio interzise, dar nu va trece la acţiuni directe împotriva guvernelor comuniste, cu alte cuvinte, vom continua să stăm la pământ şi vom sfătui prietenii noştrii să stea la pământ, până când va veni momentul potrivit.**“

Generalul Bor-Komorowski, care ştie din proprie experienţă cum sfârşeşte o insurecţie pripită, a recomandat la fel aşteptarea răsboiului, înainte de a se porni la lupta din interior.

Concluzia la care ajunge Alexander Boray, în urma anchetei făcută e că „**există o rezistenţa pasivă a popoarelor de dincolo de cortina de fer care ajută deja Vestul. Silind Ruşii să ezite să atace, din cauza insecurităţii liniilor de comunicaţii, America câştiga timp pentru organizarea unei puternice apărări atlantice. Dar, dacă micile grupuri de rezistenţă din ţările satelite ar fi incitate să pornească acum la operaţii subterane vaste, rezultatul n'ar fi decât nimicirea acestei rezistenţe pasive, mai mult decât ar putea s'o facă în condiţiile actuale orice represiune sovietică.**“

New York Herald Tribune din 15 Decembrie. Revistele ilustrate au avut în anii de după răsboiu o sursă de inspiraţie constantă pentru reportaje romanţate. Cu nostalgia care uneori obsedează contemporanii pentru „vremurile de altă dată“, definitiv apuse, multe publicaţii din străinătate dau o largă publicitate agitaţiei politice şi preocupărilor domestice ale prinţului Otto de Habsburg.

O vizită în Germania, în vara trecută, a atras câteva mii de fideli din Austria în Bavaria, veniţi să-l asigure de loialitatea sentimentelor lor.

Desigur, monarhismul austriac, cultivat în discuţiile din cafenele vieneze, nu e un motiv serios de neliniste. Cum remarcă şi Hal Cazieel într'un articol din ediţia europeană a ziarului „New York Herald Tribune“, intitulat „Visuri monarhice în Austria“, „**e probabil că chiar suporterii restaurării monarhiei în Austria nu o iau prea în serios. Monarhia austro-ungară, ca şi tradiţia ei, aparţine trecutului**“.

Ceeace e mai semnificativ, e că propaganda aceasta neohabsburgică e dusă şi cu mai multă pasiune de unele cercuri maghiare din exil. Astfel într'un manifest răspândit de organizaţia BENE, ideia restaurării e scoasă clar în evidenţa: „**Restabilirea monarhiei austro-ungare nu ne preocupă numai pe noi Ungurii; însă poziţia noastră în viitoarea Austro-Ungarie e pentru noi de mare importanţă şi avem datoria să ne ocupăm depe acum cu aceasta chestiune**“.

C R O N I C A

TRANSMITEREA PUTERII

Trecerea dela o administratie la alta în America paralizeaza pentru un timp orice actiuni politice importante. In 1860, dupa alegerea lui Abraham Lincoln, acest interreenum a fost fatal: sapte state ale Uniunii s'au declarat independente si defectiunea, in lipsa unei interventii imediate, nu a mai putut fi reparata decat in urma unui lung si sangeros rasboiu civil.

Cata vreme izolationismul a fost principiul director al politicei externe americane, vacuumul creat de intervalul necesar transmiterii puterii era irelevant pentru restul lumii. Cu totul alta e situatia drept terminarea celui de al doilea rasboiu mondial.

Temerile manifestate in Europa ca noul presedinte nu va interveni activ in intampinarea problemelor internationale decat in vara anului 1953 au fost insa risipite de promptitudinea cu care generalul Eisenhower a luat primele hotarari.

In cursul campaniei electorale, adversarii politici au variat un aforism celebru, afirmand „ca politica e un lucru mult prea serios, ca s'o faca un general“. Dar in primele sale acte politice, presedinte Eisenhower pare sa se fi inspirat din recomandatiile pe care istoricul James Bryce le-a facut in privinta calitatilor ce se cer conducatorului democratiei nord-americane: „un presedinte n'are nevoie sa fie stralucit inzestrat. El trebuie inainte de toate sa vegheze cu rapiditate si fermitate la executarea legilor si sa se arate prudent si just in alegerea colaboratorilor sai apropiati.“ Toata presa americana a fost de acord in sublinierea inspiratiei fericite a presedintelui la numirea membrilor cabinetului republican. Printre acestia domina personalitati provenite din industrie si marea finanta, asa dar oameni dotati cu simt realist si partizani ai metodei empirice pentru rezolvarea celor mai complexe probleme. Walter Lippman remarca intr'un articol ca agresiunea impotriva oricarei teoretizari abstracte e specifica americanilor. Cu atat mai surprinzatoare a fost deaceea linia legalisto-pseudoidealista urmata in politica externa a erei Roosvelt si care a incurajat atat de mult expanziunea sovietica. Dela reprezentantii „Wall-Street“-ului, Rusii nu se mai pot astepta la solicitudinea ideologica dovedita de Harry Hopkins sau Alger Hiss.

Vizita facuta de Dwight Eisenhower, inainte de investirea oficiala, in Corea, pentru a studia de visu situatia militara, n'a adus incetarea ostilitatilor. Rasboiul din Corea e numai un capitol din rasboiul general. Acest adevar il stia foarte bine presedintele Eisenhower in momentul cand a facut faimoasa promisiune electorala de a merge sa viziteze insusi frontul dupa alegeri. Una din lecturile sale in ultimele zile ale campaniei a fost articolul in manuscris a senatorului Bryce, publicat mai tarziu in „American Mercury“. „Al treilea rasboiu mondial“, scrie Bryce, „nu e in viitor, e acum; am fost in el inainte de a lua sfarsit al doilea rasboiu. Presedintele pe care l-am ales va fi un presedinte de rasboiu. Pacea va fi restabilita in Corea numai dupa prabusirea puterii militare comuniste in Asia“.

DOCTRINA DULLES

John Foster Dulles, partizanul unei politici de mână forte faţă de Rusia, a preluat conducerea State Department-ului. Alegerea sa n'a surprins pe nimeni, noul titular al ministerului de externe american fiind considerat de mult timp ca cel mai de seamă expert al partidului republican în acest sector.

După voinţa părinţilor constituţiei americane, care nu include postul unui ministru de externe, preşedintele e acela care dirijează relaţiile internaţionale. Totuşi, nu poate fi nicio îndoială că prezenţa unei personalităţi de rangul lui John Foster Dulles în fruntea State Departament-ului va avea o influenţă considerabilă în modelarea politicei externe a Statelor Unite.

O primă încercare de a rezuma ideile sale politice, după o experienţă de aproape jumătate de secol, a făcut-o în cartea „War or Peace“ (Rasboiu sau Pace), apărută în 1950. Aici se găseşte formula care revine mereu în discursurile şi articolele sale: „Puterea e cheia succesului când vrei să tratezi cu conducerea statului sovietic.“ Miezul doctrinei Dulles e că nu există altă soluţie pentru a termina cu seria agresiunilor, decât represalii imediate împotriva centrelor vitale ale imperiului bolşevic, ca răspuns la provocări în orice regiune a globului. Concepţiile sale politice prevăd, în afară de acest postulat, ceeace el numeste „recurgerea la ofensiva politică“. Aici domnul Dulles se sprijină pe trei adevăruri elementare:

1. Ceeace e dinamic învinge întotdeauna sigur tot ceeace este static.

2. Forţele spirituale şi morale sunt mai puternice decât forţele materiale.

3. Cei ce se abat dela legile moralei şi naturei nu se vor putea sustrage dezastrului.

In termeni mai corecţi, aşa cum a facut-o într'un articol cu răsunet — „Politica îndrăsnelii“ — publicată în Junie, în revista „Life“, John Foster Dulles lasă să se întrevadă că Statele Unite vor lansa un fel de declaraţie de independenţă la adresa tuturor ţărilor subjugate actualmente de soviete. Toate mijloacele vor fi întrebuinţate pentru a le ajuta să reziste. Această operă de dezagregare metodică nu trebuie totuşi să încurajeze o revoltă pripită. „Activare“, precizează el, „nu înseamnă revoltă armată. O revoluţie înainte de vreme ar însemna o întreprindere zadarnică care s'ar termina cu un masacru“.

Ca orice om cu un lung trecut politic, John Foster Dulles a fost nevoit să-şi schimbe adeseori opinille. Nu o singură dată a blestemat astăzi ceeace preamărea ieri, dar a rămas fidel în veneraţia pentru tot ce e „dinamic“ şi dispreţul pentru tot ce e „static“. Aşa, înainte de al doilea răsboiu mondial a elogiat „dinamismul“ puterilor axei şi a prevenit Statele Unite să nu intre în rasboin contra lor. Acest dinamism, adăugat dinamismului recunoscut al celorlalţi membrii ai cabinetului, ca Henry Cabot Lodge, reprezentantul american la UNO, Charles Wilson, ministrul apărării sau Joseph Dodge, arhitectul bugetului de înarmare, va face din echipa guvernamentală a preşedintelui Eisenhower un adevărat team dinamic, apt să ia cu totul altă poziţie faţă de Ruşi decât Harry Truman, care socotea răbdarea drept cea mai preţioasă însuşire a politicei sale externe.

PAX SOVIETICA.

Din când în când, dictatorul sovietic pregăteşte câte o surpriza lumii libere, sub forma unei intervenţii în care repetă cunoscutele slogane ale ofensivei de pace comuniste.

Inainte de instalarea preşedintelui Eisenhower a exprimat încă odată unui reprezentant al ziarului „New York Times“ dorinţa Rusiei de a trăi în pace alături de ţările capitaliste. Pentru realizarea armoniei internaţionale, Cremlinul ar fi gata, ca şi mai înainte, să contribue la lichidarea răsboiului din Corea şi să discute modalităţile de neutralizare a tensiunilor existente dealungul cortinei de fer.

E X T E R N A

Tactica adoptată de soviete continuă astfel să fie negativă, adică, să nu provoace aliaţii în Europa cu ameninţarea deslănţuirii apropiate a celui de al treilea răsboiu mondial, şi să împiedice ajungerea la o decizie în Corea, târâgânând indefinit tratativele de armistiţiu. Reducând frica produsă de iminenţa unei invazii ruseşti în vest, conflictele mărunte dintre statele occidentale au devenit teama principală a preocupărilor lor. Pe de altă parte, amânând clarificarea conflictului din Corea, prin permanentizarea negocierilor dela Pan Mun Jon, s'a barat Statelor Unite orice iniţiativa energică la UNO.

Credinţa naivă a unor cercuri din ţarile vestice că Rusia a renunţat să mai cucerească pe calea armelor restul Europei a suferit o categorică desmintire din partea generalului Ridgway la ultima conferinţă a miniştrilor de externe ai statelor pactului atlantic. General Ridgway e convins că periculul unui atac sovietic s'a mărit. Trei grupe de fapte ar confirma aceasta teză:

Intâiu e dispariţia a ceeace se numeşte timpul de prevenire. Ianinte de isbucnirea răsboiului din Corea serviciile de informaţie aliate socoteau la două luni avansul de prevenire pentru sectorul european, bazându-se în special pe ritmul cu care armata roşie îşi amenaja rezervele de muniţii în Germania orientală. In 1951, aceste preparative, permiteau încă calcularea unui interval de alarmă de o lună. Acum, după toate semnele, nu mai există niciun timp de prevenire. Toate diviziile ruseşti din estul Germaniei sunt complet echipate de răsboiu, depozitele de muniţii şi armament sunt pline şi toate celelalte detalii ale ordinei de bătaie sunt puse la punct.

In al doilea rând. cu ajutorul specialiştilor germani deportaţi în Rusia, aviaţia sovietică a fost adusă la nivelul ultimelor perfecţionări tehnice. In toate formaţiunile aeriene, avioanele cu helice au fost înlocuite cu aparate de vânătoare acţionate prin propulsie, iar noul bombardier cu două motoare-turbină e apt să atingă orice obiectiv în Europa şi Marea Britanie. Cantitativ, progresul e şi mai impresionant. Şeful de Stat Major al aviaţiei americane, generalul Vandenberg a scris într'o revistă de specialitate că producţia de avioane sovietică, după 1947, a fost de cinci ori superioară celei americane.

In fine, al treilea factor de forţă în favoarea Sovietelor, menţionat de generalul Ridgway, sunt cele 70 divizii satelite, modern dotate, şi mai ales eforturile pe care le-au făcut Ruşii ca sa-şi extindă liniile de comunicaţii, construind şosele şi căi ferate noi şi dublând multe din cele vechi. In cazul unui atac, ar putea fi aruncate imediat în luptă 100 de divizii, sprijinite de 8000 de avioane.

Comentând aceste date, economistul francez, Alfred Sauvy atrage atenţia şi asupra erorii de a subestima capacitatea de rezistenţă a Rusiei într,un răsboiu lung. Statisticele producţiei sovietice, chiar aplicându-li-se o corectură substanţială, arată o progresie medie a producţiei anuale de 16 %, iar rata de investiţie e cel puţin de 3 ori mai mare decât în ţările capitaliste.

„Nici unul din aceste fapte“, scrie Joseph Alsop în New York Herald Tribune, „nu e o dovadă că Moscova va începe răsboiul imediat. Nu este mai puţin adevărat însă că Uniunea Sovietică e complect pregătită de răsboiu şi că Polit-biroul are libertatea de a alege pentru atac momentul cel mai prielnic“.

Revitalizarea Islamului

Intr'o lume dominată de două mari puteri, una dintre cele mai importante forţe secundare care afectează apreciabil echilibrul mondial este agresivitatea manifestată de popoarele arabe după răsboiu.

Naţionalismul musulman e îndreptat efectiv numai împotriva Vestului. In Persia, Egipt, Tunesia, şi Maroc ura contra Angliei şi Franţei ia forme violente. In Pachistan şi restul spaţiului arab e latentă. Singură Turcia e aliatul Vestului, pentrucă turcii cunosc sursa adevărată a ameninţării independenţii lor.

Observatorii politici americani sunt în general de acord că acest naţionalism are în parte un pronunţat caracter social. Declasarea suportată de secole şi presiunea unui proletariat rural numeros sunt factori cari au alimentat nemulţumirile faţă de stările economice şi sociale prezente. Naţionalismul militant arab a fost deaceea caracterizat ca un ventil, cu ajutorul cărula expandează resentimentele provocate de injustiţii materiale şi de continuarea dominaţiei puterilor coloniale europene.

Cu o astfel de diagnoză, remediile necesare erau evidente. Fostul preşedinte Truman a anunţat punerea în aplicare a unui elaborat program de redresare e conomică a ţărilor înapoiate, cunoscut sub numele de Point Four Program, iar Dean Acheson a declarat încurajarea naţionalismului popoarelor arabe, cel mai bun antidot infiltraţiei comuniste.

Intervenind răsboiul din Corea şi obligaţiile imense ale Americei impuse de rearmare, asistenţa economică promisă a rămas în limite foarte modeste. Mai activ a fost sprijinul moral acordat în lupta pentru emancipare de sub tutela Angliei şi Frantei.

Conducătorii popoarelor arabe, deşi de multe ori cu metode în care fanatismul întuneca raţiunea politică, urmaresc desigur sincer numai realizarea ţelurilor pur naţionale. Nu se poate afirma acelaş lucru şi despre naţionalismul frenetic al masselor. Aici, sunt multe indicaţii că revitalizarea Islamului e în mare măsură opera propagandei sovietice. Profesorul american Albert Parry, un eminent cunoscător al problemelor arabe a desvăluit într'o serie de articole apărute în New Jork Herald Tribune, cu câtă artă agenţii comunişti reuşesc să apropie în propaganda lor învăţurile lui Marx de versetele Coranului. In agitaţia anti-britanică din Persia, partidul comunist Tudeh a jucat rolul principal. In turburările din Egipt şi Irak, desordinile au fost plănuite şi conduse de instigatori comunişti. Intâmplările din Tunisia şi Maroc au un caracter special, dar şi acolo regisorii au fost comunişti: în timpul cioc-nirilor din Casablanca au fost arestaţi mai mulţi fruntaşi comunişti francezi, veniţi special din Franţa pentru organizarea insurecţiei.

Un proverb arab spune că „cel mai departe merg aceia care pleacă la drum fără să se gândească unde ajung“. E ceeace încearcă să facă acum conducătorii popoarelor arabe.

UN EPISOD PENIPIL

De mai bine de un an a fost formată o comisie a senatului american care să cerceteze răspunderile pentru masacrul celor cinci mii de ofiţeri polonezi în pădurea dela Catyn. In Julie a fost terminat un prim raport, din care rezultă că Rusia, şi nu Germania, poartă vina asasinării grupului de ofiţeri dela Catyn, cât şi a altor zece mii dispăruţi fără urmă din lagarele de prizonieri sovietice.

E dela sine înţeles că activitatea comitetului de investigaţie nu e destinată numai stabilirii unei vinovaţii evidente, sau pentru a furniza oficiilor de propagandă americane material împotriva Rusiei. Aşa cum la Casablanca, pe lângă fixarea principiului capitulării necondiţionate, s'a anunţat creerea unui tribunal internaţional care să judece criminalii de răsboiu, se urmărea şi în acest caz pregătirea actului de acuzare pentru viitoarea judecare a agresorilor bolşevici. Un specialist în materie, fostul acuzator public dela Nürenberg, Justice Robert Jackson, întrebat cum ar putea fi judecaţi comuniştii pentru ororile dela Catyn, şi-a dat pentru avizul: „mai întâiu trebuie să aducei vinovaţii pe banca acuzării. Capturaţi, pe Stalin, şi-l voi condamna“.

Cu înaintarea cercetărilor s'a descoperit însă că masacrul dela Catyn e şi pentru americani un episod penibil al răsboiului de eliberare de sub fascişti. Din numeroase depoziţii s'a constatat că forurile competente din America au avut ocazia să afle dela început adevărul în acestă sinistră afacere. De-

(Urmarea în pag. 7)

Revista Presei

Der Spiegel din 10 Decembrie. In magazinul de informaţii ce apare la Hamburg, redactat — cu mai puţin succes — după modelul revistei americane „Time“, apare un documentat articol asupra încercărilor Rusilor de a desintegra România. In Transilvania ţinutul secuiesc a fost declarat de către parlamentul din Bucureşti regiune autonomă maghiară. Intenţia Moscovei, după autor, e de a desprinde mai târziu întreg Ardealul de România şi a-l declara teritoriu independent, sub protectoratul Sovietelor. In Dobrogea expulzarea elementului românesc a trecut de 40 %; în locul Românilor au fost colonizati Ruşi. Anexarea Dobrogei la Uniunea Sovietelor ar fi iminentă, Moscova fiind grăbită sasi asigure continuitatea teritorială până la strâmtori.

In politica lor de subminare a unităţii româneşti, Ruşii se folosesc de minorităţi, cărora li s'au acordat privilegii cu mult disproporţionate faţă de importanţa lor reală. Peste 14 „**naţionalităţi conlocuitoare**“ au fost descoperite până acum de profesorul Mihailov, însărcinatul Cremlinului pentru dirijarea acestei acţiuni.

„**România a stat mereu în calea imperialismului rusesc în Sud-Est. Insula românească din Balcani desparte Rusia de Bulgaria slavă, zăvoreste gurile Dunării şi barează ca o stâncă de neclintit drumul în direcţia Dardanelelor. Dacă Românii sunt într'adevăr, aşa cum pretind, urmaşii coloniştilor romani şi fii de mame dace, rămâne din punct de vedere ştiintific discutabil. Linguistic, Românii se legitimează în orice caz ca Romani şi întotdeauna s'au simţit cu mândrie, ca un cui latin în carnea panslavismului.**“

The Economist. In numerile din 18 Octombrie, 1 şi 22 Noembrie 1952, reputatul săptămânal englez publică sub titlul „Lumea liberă şi Europa Orientală“ o dare de seamă asupra tendinţelor şi componenţei diferitelor grupe ale emigraţiei politice din ţările satelite. Fiindcă mulţi din aceşti refugiaţi au fost polarizaţi în ultimii doi ani de organizaţia privată americană „Crusade for Freedom“, primul din seria de articole se ocupă în intregime de funcţionarea şi deficienţele postului de radio „Free Europe“. Criticele aduse emisiunilor sunt în general juste. Mai ales e semnalat faptul că „**ele se ocupă prea mult de avantagiile genului de viaţa american şi nu insistă îndeajuns asupra asprimilor şi cruzimilor vieţii de dincolo de cortina de fier**“.

Cine ştie, cam care sunt criteriile de selecţie la recrutarea personalului dela „Free Europe“ nu poate să nu aprecieze humorul autorului, când susţine că printre refugiaţi cei mai dispuşi să se sacrifice pentru eliberarea patriei lor „**e in special cazul celor angajaţi la Free Europe“ care sunt acolo numai pentrucă au dorit să aducă mica lor contribuţie la realizarea acestui ţel**“.

Mai departe, referindu-se la „Declaraţia dela Williamsburg din 1952“, în care o mână de politicieni refugiaţi în America au trasat, cu dela sine putere, programul transformărilor de aplicat în ţările lor după eliberare, constata că „**programul acesta, ca şi altele anuntaţe de grupurile de exilaţi din America, nu face nici o menţiune în privinţa restaurări elementelor reacţionare care au jucat un rol de frunte în statele din estul Europei, între cele două răsboaie.**“ E un neaşteptat gest de modestie din partea iniţiatorilor declaraţiei pompos intitulată de a fi trecut sub tăcere propiile lor nume.

O explicaţie foarte măgulitoare pentru mândria noastră naţională a fost găsită privitor la sciziunea Comitetului Naţional, format în 1949 sub preşedinţia generalului Rădescu. După ce e acordată cu generozitate celor doua facţiuni o şansă de 50 % pentru ajungerea la o împăcare, e dat în vileag motivul major care le desparte încă: „**cele două grupe nu sunt încă de acord asupra gradului şi vitezei readucerii industriei în proprietatea privată.**“ Corespondentul din New York al revistei „The Economist“ pare că n'a auzit încă de existenţa fondului elveţian.

ŞTIRI din ŢARA

Provocare la întrecere socialistă

În cinstea zilei de 6 Martie (Sovromtransport): ...întreţinerea cu economie de 60% la maşini după metodele sovietice: predarea fără lipsă a mărfurilor... aci desigur părăsind metoda sovietică!

REZULTATUL ÎNTRECERILOR SOCIALISTE: Tuturor şantierelor li s'a cerut efectuarea reparaţiilor cu mijloace proprii, deşi, nici măcar pentru acest scop, echipamentul tehnic nu este complet.

Pentru a acoperi cantitatea imensă de reparaţii de iarnă la şantierele navale şi fluviale — ce depăşesc cu mult normalul (Scânteia aminteşte de 100%) — Direcţia Tehnică a ordonat întreruperea celorlalte lucrări în şantiere.

În Ianuarie 1953 se aflau în reparaţii de iarnă 21 vase fluviale, 4 aşteptau un loc liber la şantiere şi doar 6 mai puteau fi ţinute în exploatare.

Aceleaşi rezultate apar şi la vasele de mare: „Prin forţarea motoarelor şi a vaselor s'a ajuns că au trebuit să se sudeze peste 600 nituri noi la un vas (!), să se înlocuiască cârme defecte, şi — cazul vasului Sulina — era gata să-i cadă şi să piardă elicea".

Uzina 23 August,

fostă Malaxa-Bucureşti. execută acum şi turnarea de cilindrii pentru motoarele Widdop, ca urmare a ultimelor dispoziţiuni sovietice.

Birocraţie comunistă: Pentru noi angajări, în întreprinderile RPR, solicitanţii trebue să înainteze actele în **5 exemplare şi câte 7 fotografii.**

Aprovizionarea cu legume şi zarzavaturi:

Explicaţia proastei aprovizionări cu legume şi zarzavaturi a populaţiei din centrele urbane a fost găsită într'o rezoluţie a CC-ului în defectuoasa planificare a culturilor de zarzavaturi pe regiuni. Reşiţa, Hunedoara, Valea Jiului şi chiar Braşovul ar trebui să fie aprovizionate din regiunea Bucureşti. Cu ocazia transporturilor s'au alterat mari cantităţi. Soluţia propusă pentru primavară este să se organizeze unităţi specializate în cultura legumelor, în jurul fiecărui centru industrial. Bine înţeles că aprovizionarea populaţiei nu se va îmbunătăţi, căci planurile vor arăta pe hârtie tot atât de frumoase ca şi mai înainte, iar producătorii, descurajaţi de preturile fixate de regim şi de livrările forţate, vor continua să producă tot atât de puţin.

Reparaţii planificate: într'o primă fază după introducerea planurilor de stat, s'a constatat că întreprinderile, în dorinţa de a produce cât mai mult pentru depăşirea planului, amânau facerea reparaţiilor, uneori până la deteriorarea foarte gravă a maşinilor. Ministerele au obligat atunci întreprinderile ca să planifice încă dela începutul anului reparaţiile maşinilor, în funcţie de numărul de ore de funcţionare. Problema care se pune în prezent, după ministrul adjunct al Industriei Metalurgice este ca să se evite oprirea agregatelor, fără ca în prealabil să se fi asigurat aprovizionarea cu piese de schimb şi alte materiale, precum şi forţe de muncă.

COMUNIŞTI TRIMIŞI DIN ORAŞE LA ŢARA: In numeroase sate, preşedinţii sfaturilor populare aleşi la 3 Decembrie 1950, au fost înlocuiţi, cu membrii de partid, muncitori dela oraşe. Public măsura n'a fost menţionată şi nu s'a dat nicio explicaţie. Cu toate eforturile propagandistice şi educatorice, recrutarea şi formarea de comunişti printre ţărani este departe de a fi satisfăcătoare, iar activitatea sfaturilor populare comunale pricineşte cele mai mari îngrijorări regimului.

Tot mai multă planificare:

La sfârşitul anului 1951, s'au înfiinţat pe lângă sfaturile regionale, secţii de planificare. La sfârşitul lui 1952, astfel de secţii s'au introdus şi la raioane. Motivarea creării unor astfel de organe de planificare este aceea că sfaturile populare regionale au elaborat planuri fără să ţină seama de nevoile şi de posibilităţile raioanelor. E puţin probabil că situaţia se va îmbunătăţi, deoarece principala atribuţie a acestor secţiuni este să desfăşoare pe regiuni şi raioane, planul elaborat de comisia centrală de planificare.

LUPTA PENTRU PACE: în cursul anului 1953, uzinele SOVROMTRACTOR (foste IAR) vor produce numai 1400 tractoare, ceeace nu reprezintă decât cca o treime din capacitatea fabricii. Uzinele au reluat fabricarea de avioane.

Dificultăţile regimului la ţară:

In cursul anului trecut s'a introdus aşa numita autoimpunere: se convoacă satul într'o adunare la sfatul popular şi se decide efectuarea unei anumite lucrări de interes pentru satul respectiv, cum ar fi construirea unei cooperative, sau a unui cămin cultural, repararea podurilor, etc. Pe urmă se fixează fiecărui ţaran munca pe care trebuie să o presteze pentru ridicarea acestor construcţii, precum şi sumele cu care trebuie să contribuie, conform tabelelor trimise dela minister.

Atât efectuarea muncilor voluntare, cât mai ales încasarea sumelor fixate prin aşa zisa autoimpunere, întâmpină mari dificultăţi. De curând s'a decis trimiterea de delegaţi dela regiuni, cari împreună cu cei dela raioane să se deplaseze în comune şi să formeze echipe de agitatori care să meargă din casa în casă pentru a-i „lămuri" pe ţărani că trebui să-şi achite sumele datorate.

MOTONAVA TRANSILVANIA s'a „ciocnit cu un vas sovietic în Dardanele în ziua de 28 Decembrie 1952.Greu avariat vasul a fost dus în şantierul Istambul unde i-au fost efectuate reparaţiile principale timp de 18 zile. Restul reparaţiilor au fost efectuate în şantierul Constanţa.

Motonava a reintrat în exploatare la sfârşitul lui Ianuarie 1953 făcând cursa: Odessa-Constanţa-Port Stalin-Durazzo şi retour.

Cun se pot procura lemne de foc: în comuna Creţeşti, din apropierea Bucureştilor, soluţia aprovizionării cu lemne de foc a fost găsită datorită iniţiativei referentului contabil: tăierea pomilor (nuci, meri, peri, etc.) din grădina sfatului popular.

Calitatea producţiei: fabrica de confecţii din Brăila a primit dela Tesătoria din Brăneşti-Pucioasa 41.000 m pânză de cămaşi, lată de 80 cm. La recepţia făcută în prezenţa a 2 miliţieni din miliţia economică, s'a constatat că pânza avea pete de ulei spălate şi că prin spălare, pânza întrase, pierzând din lăţime până la 8 cm.

In gospodăriile colective: dacă apăsarea la care sunt supuşi ţăranii resuşeşte să ducă incontinuu la formarea de noi gospodării colective, ea nu este suficientă pentru a asigura buna funcţionare a acestora. In cele mai multe kolhozuri, majoritatea muncilor nu sunt făcute la vreme, deoarece membrii nu vin la lucru. Organele de conducere sunt sau neglijente sau îşi însuşesc produse şi bani din averea gospodăriei.

Belşugul Rosu. Dintr'un comunicat publicat de ziarele din Bucureşti în primele zile ale anului, rezultă că în Bucureşti sunt cel mult 30.800 de biciclete. Cifra e uşor de stabilit deoarece la Bucureşti bicicletele poartă numere ca automobilele în ţările Apusului, au nevoie de permise de circulaţie şi ze plătească pentru ele un impozit special.

In ţara belşugului roşu, în Capitală e abia o bicicletă la 50 de locuitori pe când în Germania cvent lovită de războiu există probabil o bicicletă pentru fiecare locuitor iar în Statele Unite, un automobil la 4 locuitori. Şi totuşi. gazetele reperiste deplâng zilnic soarta bieţilor oameni din ţările Apusului, care nu cunosc fericirile paradisului comunist!

Stofe din deşeuri: un bun exemplu de iniţiativă socialistă la întreprinderea industrială locală din Cluj, care a înfiinţat un atelier, în care se ţes din deşeuri de stofe, stofe de lână pentru haine.

CIFRE COMPARATIVE: din Ianuarie 1949 şi până în Octombrie 1952, s'au tipărit clasicii români în 1.236.800 exemplare, iar scriitorii noi ai regimului în 9.078.100; clasicii ruşi în 1.244.200 exemplare, iar scriitorii sovietici în 5.340.400 exemplare.

Conflict de planificări:

Intreprinderea locală regională a planificat terminarea unei fabrici de cărămidă pentru sfârşitul anului. Dar aceeasi fabrică a fost planificată de către Ministerul Gospodăriei Comunale şi Industriei Locale, să producă încă în cursul trimestrului III, 300.000 de cărămizi.

Feţiţii cu dimensiuni reglementare: în numeroase birouri reperiste, se refuză înregistrarea petiţiilor, dacă hârtia n'are dimensiunile reglementare: 30/15 cm.

Sunteţi urbani?: sub titlul de mai sus, ziarul România liberă citează un caz de birocratism socialist. Şase familii locuind într'o mahala a Piteştilor s'au pomenit într'o bună zi că sunt categorisiti locuitori rurali şi în consecinţă, li s'au retras cartelele. Timp de şase luni şi cu toate că s'au făcut numeroase adrese, însoţite de actele justificative necesare. cele şase familii n'au putut obtine mult doritele cartele, deoarece nici secţiunea comercială a oraşului Piteşti, nici secţiunea comercială regională, ci numai Ministerul Comerţului Interior le pot elibera.

Situaţia din dosul cifrelor:

Cu ocazia conferinţei regionale de partid dela Braşov, s'a arătat că în dosul indicilor generali de activitate a industriei în ansamblul ei, se ascunde activitatea defecuoasă a întreprinderilor care lucrează în asalturi la sfârşit de lună, nu îşi îndeplinesc planul în ce priveşte calitatea sau sortimentele de mărfuri, dau un procent foarte mare de rebuturi.

EXEMPLU DE PIESA DE TEATRU BUNA: La Bucureşti pe scena Teatrului Municipal se joacă o piesă de Lucia Demetrius. Această piesă fiind atacată într'un articol publicat în Almanahul Literar din Cluj, pe motiv că ar fi lipsită de merite artistice, a fost elogios recenzată în ziarul Scânteia. Oficiosul partidului afirmă că piesa „Oameni de azi" este o piesă bună, deoarece eroul, tânăr proaspăt doctor de ţară, descoperă că pentru a-şi îndeplini misiunea, vindecarea oamenilor, este nevoie să-i îndemne pe ţărani să se înscrie în gospodăria colectivă. Bine înţeles piesa are şi un erou antipatic, pe agentul sanitar care este un chiabur şi care denigrează medicamentele sovietice.

Concluzia se impune aproape dela sine: critica din Almanahul Literar, care încercă să dovedească lipsa de valoare artistică a piesei constituie o manifestare de cosmopolitism şi o manifestare a lipsei de dragoste faţă de realizările valoroase ale nouei dramarturgii româneşti.

Răspunderea pentru neîndeplinirea planului:

Intreprinderea textilă DACIA din Bucureşti nu reuşeşte de mai multe luni să-şi îndeplinească planul de producţie. Vinovat de această stare de lucruri a fost găsit biroul organizaţiei de partid, care într'o şedinţă, în loc să-şi facă autocritica, a analizat aşa zisele „cauze obiective": maşinile noi n'au fost încă puse în funţie, lipsesc ţevile de carton, personalul atelierului tehnic este descompletat, există o mare fluctuaţie a braţelor de muncă, nu se respectă disciplina muncii, iar curentul electric se întrerupe foarte des. Toate acestea nu justifică în ochii regimului neîndeplinirea planului. Adevărata vină a fost descoperită în faptul că biroul organizaţiei de partid a întreprinderii conduce organizaţiile de partid din ateliere „prin telefon".

Motiv de destituire: în urma unui denunţ, a fost destituit agentul fiscal din com Dumbrava (Prahova), constatându-se că este bun prieten cu chiaburii.

STANDARDIZARE

In ţările dominate de bolşevici metodele guvernamentale locale se suprapun întocmai cu ale centralei moscovite. Nu se salvează nici măcar aparentele, de ochii lumii, tolerându-se din când în când mici variante, abateri, sau licenţe de stil autohton. Nu numai în manifestaţiunile exterioare, unde la acelaş resort apăsat de Kremlin, se produc aceleaşi efecte, dar chiar în compartimentele creatoare, întime prin însăşi esenţa lor, se insinuiază cu silnicie metoda brutală a invadatorului

Citeam mai de mult într'o gazetă bucureşteană, o scrisoare a unui nou compozitor „popular", adresată partidului, în care, în esenţă, îşi exprima adânca recunoştinţă faţă de sindicatele muncitoreşti, dar mai ales faţă de genialul Stalin, prietenul poporului român, care a încuraiat artele, punându-le la îndemâna celor mulţi şi necăjiţi:

„Timp de aproape 40 de ani nu am putut compune din pricina bestiilor fascisto-moşiereşti, deşi îmi plăcea mult muzica, — spune preopinentul, lucrător de fabrică. Astăzi însă compun şi eu la rând cu toată lumea. Exact ca în reclamele de Urodonal:

„De 15 ani nu mai puteam cânta la orgă, — ne scrie bătrânul organist al bisericii din oraşul V. din Bretagne. Aveam degetele întepenite. De când iau Urodonal mi-a revenit supleţea şi velocitatea."

Comunismul şi dictaturile în general, dau lupta cu înnobilarea maselor. Talentele şi aptitudinile sunt pur şi simplu **decretate.** Te vede responsabilul mahalalei mai gras şi rumen, te avansează inginer sau farmacist. Te vede mai slab şi palid, te numeşte compozitor sau poet. Dacă serveşti cu zel deosebit interesele partidului, vei fi decretat „artist emerit al poporului".

Talentul sau harul, nu poate fi influzat nici chiar de democraţiile populare. El vine dela Dumnezeu. Iar participarea maselor la viaţa spirituală a unei naţiuni, este iluzorie sau aproape inexistentă. Prin componenţa sa, chiar dacă am scuti-o de aluziile pejorative, massa este amorfă şi antispirituală. A încerca să o transformi în elită, înseamna a nega realitatea şi bunul simţ. Pe deasupra identităţii rasiale, în cadrul unei naţiuni există flagrante deosebiri temperamentale sau caracteriologice, chiar printre indivizii vorbind aceiaşi limbă. Sunt oameni frumoşi şi alţii urâţi, precum unii sunt deştepţi, iar alţii proşti. Insăşi perceptul biblic spune că „sunt mulţi chemaţi, dar puţini aleşi".

Impotriva divinei axiome, Stalin încearcă înnobilarea massei în totalitatea ei, violentând legile iniţiale, ale Creaţitunii, care divid omenirea în **bună** şi **rea,** sau vrednică şi nevrednică.

Ceiace se întâmplă astăzi în Rusia, s'a mai întâmplat odinioară şi pe alte meleaguri.

Dar dictaturile, repudiate cu drept cuvânt de omul modern, îşi aveau totuşi până la Stalin, amprenta locală sau **naţională.** Dizolvând instituţiile fundamentale, nimicind libertatea şi iniţiativa privată, dictatorul poruncea întrucâtva în numele unor comandamente naţionale. Se ţinea în seamă, pentru câştigarea sufragiilor, de preferinţele mulţimii şi chiar de anumite permanenţe etnice. Mussolini sau Hitler au fost adevăraţi idoli la începutul guvernării lor, tocmai pentrucă ştiuseră să jongleze cu această sensibilitate populară, ce îngloba la un moment dat, aproape unanimitatea aspiraţiilor ei naţionale Italienii sub Mussolini au continuat să îşi vorbească limba. Sub Hitler deasemenea, în Germania s'a vorbit tot nemţeşte. Nici un „academician" de tipul Roller, nu fusese însărcinat a revizui istoria naţională şi nici să „reconsidere" limba şi literatura. Altele erau obiectivele, iar violentarea răbdării populare se practica prin mijloace mai suave. Dictatura, deşi repugnată, era naţională.

Astăzi însă, massele româneşti, bulgare, maghiare sau slovace, suportă dictatura străină. Violentarea este **dublă,** mai ales pentru Români şi Maghiari, naţiuni ne-slave: în primul rând prin dictatura în sine; în al doilea rând prin dictatura cu desăvârşire străină.

Astăzi vorbirea rusească este impusă cu silnicie în ţările ocupate de bolşevici. Limba naţională revizuită şi slavizată. Tradiţiile sunt abolite, iar istoria îl reprezintă pe dușmanul de totdeauna, rusul, drept prieten permanent şi protector secular.

Intre altele se cere oamenilor de ştiinţă, literaţilor şi artiştilor, să se inspire din creaţiunile „marei patrii a socialismului". Sunt destul de numeroşi cei cari se inspiră, unii din teamă, alţii din laşitate, dar nimeni din dragoste. După ştirile ce ne sosesc, producţia spirituală în democraţiile populare poartă amprenta unei totale mediocrităţi.

Creaţia lipsită de **amorul** creatorului este hibridă. Nu poate dura şi nici nu va dura. Implântarea sistemelor ruseşti tinzând să uniformizeze artele şi literele în spaţiul controlat de sovietici după tipicul moscovit, constituie un insucces apriori, dar mai ales o gravă aberaţie. Este una dintre puţinele tentative de siluire, ce nu va lăsa urmă. Va fi măturată odată cu ocupantul.

Spectator.

COMENTARII

Cifre Reperiste. Este cunoscută mania cercurilor comuniste de a nu da în niciun domeniu cifre absolute de producţie, ci de a prezenta veşnic raporturi procentuale. menite să zăpăcească şi să încurce lumea. Cu ajutorul lor, se poate face uşor din alb negru şi din negru alb. Astfel, de pildă, dacă o ramură de industrie şi-a scăzut producţia în cursul anului 1952 faţă de 1951, este deajuns ca în loc să se prezinte aceste două cifre să se anunţe că producţia anului 1952 este de 125 % faţă de cea a anului . . . 1938.

Totuşi câte odată, atunci când e vorba de mici întreprinderi locale şi mai ales de colhozuri, se dau şi cifre mai precise. Astfel, în „Viaţa Capitalei" din 5. I. 1953 ni se spune că la gospodăria colectivă „Ogorul Roşu" din satul Boteni, raionul Brăneşti, membrii gospodăriei au primit ca plată pentru fiecare zi de muncă a lor în cursul anului, 3.463 Kg. de porumb, floarea soarelui, brânză, vin, ţuică şi zarzavaturi! Dar nu se spune cât au primit din fiecare şi nici nu ni se spune dacă aceste produse aşa de variate nu au fost cumva amestecate toate în acelaş sac!

Nu este vorba de o eroare de prezentare, ci de o metodă. Câteva rânduri mai jos, ni se spune, de pildă, că fruntaşul Gheorghe Manea a primit, între altele, pentru zilele de muncă făcute în cursul anului împreună cu familia sa, 7.400 Kg. **lână şi zarzavaturi.**

Aceste metode de „informare precisă" ne aduc aminte de povestea salamului cu carne de privighetoare; amestecul era făcut în părţi egale, spunea fabricantul: un bou, o privighetoare.

Teatru Românesc. La 30 Decembrie 1952, s'a inaugurat la Baia Mare un nou Teatru de Stat.

„Acest **nou** teatru, cu o capacitate de 450 de locuri, este înzestrat cu o scenă **mărită** şi utilată cu un modern aparataj electric", spun ziarele reperiste. E limpede deci că e vorba de o veche sală de teatru, în care cel mult scena a fost mărită.

Imbucurător e faptul că acest teatru va avea o trupă permanentă între actorii careia sunt şi „8 tineri absolvenţi ai institutelor de teatru din Cluj şi Bucureşti".

Până acum toate ar fi bune şi frumoase şi nu ne-am putea supăra de o asemenea veste, oricât de discutabilă este, desigur, valoarea realizărilor artistice în asemenea împrejurări. Sensul real, al acestui „Teatru de Stat" românesc ni-l dă însă faptul că prima piesă reprezentată este „piesa sovietică „Crângul de Călini" de Alexei Corneiciuc."!

Ruine. Te cuprinde mila când citeşti în ziarele din Bucureşti declaraţiile şi manifestele de tot felul semnate de intelectualii de valoare depe vremuri, intraţi în slujba comunismului. Sunt toate de o asemenea platitudine de gândire, dovedesc toate o atât de subredă stăpânire a limbii române, sunt atât de asemănătoare ca stil şi conţinut cu declaraţiile semnate de stahanovişti, încât, eşti obligat să te întrebi dacă într'adevăr Lucia Sturza Bulandra, Prof. Radu Cernătescu, Ing. Potârî, Dr. Danielopolu sau scriitorul Cezar Petrescu au putut redacta frazele anoste pe care le semnează. Pentru amintirea pe care le-o păstrăm din vremurile de odinioară acestor ruine, am vrea să credem că li se impune doar să încălzească formulare gata pregătite de cine ştie ce gazetăraş stahanovist, în cearta şi cu cultura, şi cu limba românească.

Două titluri. In numărul din 7. I. 1953 a ziarului reperist „Viaţa Sindicală", hazardul patinaţiei a alăturat două titluri: unul repetă sloganul la modă acum în Bucureşti „Cerem eliberarea soţilor Rosenberg" iar altul sună: „Nicio îngăduinţă faţă de chiaburi".

In textul celui de al doilea articol este vorba de nişte bieţi ţărani din comuna Acâş, raionul Carei, care au rămas datori faţă de obligaţiile impuse, cu 103 Kg. facole, cu 100 Kg. floarea soarelui, s. a. m. d. Că vinovat n'o fi fiind „chiaburul", ci seceta, că impunerea va fi fost mai mare decât însăşi producţia, nu are nicio importanţă: „nicio îngăduinţă faţă de chiaburi."

Cât pentru soţii Rosenberg, care au contribuit să ajungă în guterea Moscovei secrete atomice, trădându-şi Patria, nu numai că se cere imediata liberare prin telegrame, adrese, manifestaţii, întruniri, etc. dar li se închină chiar şi poezii. E drept că aceste poezii sunt de o aşa calitate, încât chiar soţii Rosenberg ar renunţa la gloria lor. Iată de pildă câteva strofe din „poezia" intitulată: „Pe soţii Rosenberg — eliberaţi-i!" Apărută în „Viaţa Sindicală" din 11. I. 1953:

Mai sunt câteva zile doar! Atât!
La jumătatea lunii vrea Wall-Streetul
Să curme viaţa soţilor! Sfârşitul
Acolo, la Sing-Sing — l-au pregătit!

Pe Julius vor să-l sfâşie! Pe Ethel!
Nu le-a plăcut cuvântul lor de pace!
Cuvânt educător de glonţ le place!
Dar pacea este-al omenirii ţel.

Nu vor învinge bezna şi gheena!
In liber sbor se-avântă porumbelul;
Popoarele pământului ştiu ţelul
Ce l-a rostit Congresul dela Viena!

Semneaza V. Constantin — din Cenaclul Literar „Ion Păun Pincio", raionul Griviţa Roşie.

UN EPISOD PENIBIL

(Continuare din pag. 5)

osebit de bogată în revelaţii a fost mai ales declaraţia făcută în luna trecută în faţa comisiei anchetatoare de George Earle, fostul guvernator al Pennsylvaniei şi emisar special în Turcia al preşedintelui Roosevelt în timpul războiului. Gerge Earl a primit atunci dela membrii Crucii Roşii române dovezi irefutabile asupra responsabilităţii ruseşti pentru comiterea asasinatelor. Prezentat lui Roosevelt, acesta s'a mărginit să afirme: „E numai propagandă germană şi complotare nazistă." Mai târziu, a vrut să scrie u narticol asupra afacerii Catyn într'un magazin, însă preşedintele i-a interzis s'o facă. „Dragostea, respectul şi încrederea în Ruşi la Casa Alba, ca şi în alte locuri în Washington, erau pur şi simplu de necrezut", a adăugat Earle.

Intrebat asupra acestui incident, Sumner Welles, sub-secretar de stat la externe între 1937—1943, n'a găsit altă scuză decât că „în 1943 nu avea mare încredere în ce spuneau Naziştii". Un alt martor, generalul Clayton Bissel, fostul şef al serviciului de informaţii al armatei în 1945, a confirmat primirea materialului menţionat, dar, considerându-l periculos pentru continuarea prieteniei ruso-americane, l-a clasat ca secret de stat. Curând după aceea, raportul a dispărut.

Raportul lui George Earle, bazat pe material pus la dispoziţie de Crucea Rosie română, a demonstrat în acelaş timp senatorilor din comisia de anchetă că participarea Romaniei la războiul contra bolşevismului, pe lângă că a fost dictată de agresiunea sovietică împotriva integrităţii teritoriului românesc, pe lângă motivarea ideologică îmbrăţişată acum şi de americani, a avut şi o elementară motivare morală: lupta împotriva unui sistem care include genocidul în planurile sale de cucerire.

AUREL C. POPOVICI

Au trecut 36 de ani dela moartea prea timpurie a acestui mare bănăţean, unul dintre cei mai de seamă gânditori politici şi un luptător neîntrecut pentru dreptatea românească a vremurilor noastre, aşa cum se cere să fie împlinită în veac.

La 10 Februarie 1917 s'a deschis în cimitirul dela Geneva un mormânt proaspăt, care de-atunci cuprinde trupul neînsufleţit al unui „patriot, român — mort sărac", parte scumpă si sfântă din fiinţa naţiunei române, Aurel C. Popovici.

Presintarea acestei măreţe figuri este obligatorie nu numai pentru omagierea memoriei sale, ci pentru a căuta în opera politico-filosofică, creştină şi naţională, soluţia mântuirii noastre şi-a restabiliri legăturilor neamului cu veşnicia.

Dupa M. Eminescu. A. C. Popovici este cel mai clasic scriitor politic dinaintea Unirei tuturor Românilor.

Fixarea acestei vrednice capacităţi intelectuale, a acestui talent croit pentru a fi un mare bărbat de stat, este cu atât mai necesară, cu cât suntem în preajma unor grele încercări de rezolvire a problemelor istorice pentru o Europă nouă îndreptăţită şi deacum înainte să-şi reia conducerea spirituală a destinului uman, alături de forţa tehnică şi juneţa viguroasă a poporului american.

O schiţă a vieţii acestui cercetător neobosit în domeniile ştiinţei pentru stabilirea dreptului la viaţă a neamului nostru, ne desvăluе gânduri şi acţiune, voinţă şi perseverenţă întru urmărirea unui ideal strălucitor şi permanent — ca un soare ce nu va apune nici când.

Aurel C. Popovici s'a născut la 4 Octombrie 1863 în Lugoj. Aici face şcoala primară şi doi ani de liceu; urmează la Braşov şi-şi ia bacalaureatul la Beiuş.

In anul 1885 se înscrie la Medicină în Viena; tot aici se căsătoreste peste trei ani cu acea fiinţă care-i va rămânea credincioasă până la mormânt în lupta de afirmare şi dobândire a drepturilor pentru neamul său.

Memorabile sunt cuvintele soţiei sale spuse, după verdictul de condamnare a soţului ei la 4 ani închisoare şi mii de coroane amendă, pentru a curma deprimarea ce cuprinsese un moment pe toţi Românii prezenţi în sala de judecată: „Nu vă temeţi Români, Dumnezeu e cu noi şi vom ieşi învingători. Sus inimile".

Viaţa întreagă a familiei Aurel C. Popovici este închinată ştiinţei şi acţiunei în serviciul poporului român El priveşte nevoile curente şi viitorul acestuia din poziţia sa de cetăţean subjugat, nedreptăţit şi prigonit. Dorinţa lui este de-a vedea cele 4 milioane de Români din Austro-Ungaria egal îndreptăţite cu celelalte naţionalităţi pe plan politic, economic şi cultural; iar apoi în măsura evoluţiei timpului pregăteşte Unirea Românismului în hotarele lui etnice şi istorice.

Problema românească privită sub acest unghi trebuia resolvată în etape, şi A. C. Popovici era născut şi format în acest scop.

Temperamentul său, ca o flacără în permanentă ardere ivită din străfunduri nepătrunse ale pământului românesc, împreună cu vasta documentare ştiinţifică din răvna nepotolită pentru adevăr, au format mecanismul propulsiv întru afirmarea temeinică a dreptăţii.

Cea dintâi scriere a acestui mare vizionar român şi înverşunat luptător este vestita Replică, în care dreptatea Românilor ardeleni şi bănăţeni se sprijinea pe date şi fapte axiomatice.

Această expunere ştiinţifică, publicată în cinci limbi şi răspândită în toată Europa i-a atras o condamnare de 4 ani, 5000 de coroane cheltuieli de judecată şi 10.000 coroane cauţiune de eliberare provizorie pentru 14 zile.

In acest timp, de acord cu conducerea Comitetului naţional din Transilvania, pleacă împreună cu Valeriu Braniştе în Austria; şi de aici pe mare ajunge în România, unde este primit cu toată simpatia.

Aurel C. Popovici începe o viaţă nouă, dar îşi continuă munca migăloasă pentru cunoaşterea şi pătrunderea adevărului ascuns sub pojghiţa superficială a unei civilizaţii uşoare, importată fără un control seriors şi chiar de multe ori fără scrupule.

Bănăţeanul acesta se caracterizează printr'o integritate de caracter şi conştiinţă, prin autenticitatea unui suflet perfect, cu neputinţă de-a suferi influenţe şi diformări dăunătoare, oricâtă ştiinţă şi-a însuşit, oricâte limbi a învăţat, oricâte cunoştinţe a făcut, urcându-se pe scara acesta până a fi ajuns sfătuitorul Regelui Carol I al României şi-a prinţului moştenitor archiducele Franz Ferdinand al Austro-Ungariei.

Nici un mediu nu l-a stricat, nici o forţă nu l-a abătut dela linia românească. A preţuit tradiţia şi înţelepciunea poporului; s'a sfinţit în atmosfera creştină a vieţii lui religioase; a cules din înălţimea seniă gânduri curate. Astfel, rămâne un precursor al luptei de eliberare românească, un doctrinar politic, un semănător de ideal în calea destinului uman.

Aurel C. Popovici e un exemplu vrednic de urmat de toţi acei cari poartă povara unei răspunderi peste câte pasiuni şi deosebiri sunt, ce împiedică mersul către împlinirea datoriei elementare.

El a trăit dintr'o sfântă credinţă şi duhul ei trece dela o generaţie la alta, întărindu-le rezistenţa în vremuri de cumpănă grea.

Ne întoarcem numai cu patru decenii in urmă şi privim pe scena politicei europene frământarea lui Aurel C. Popovici pentru viaţa dreaptă a neamului său.

El şi-a susţinut ideile, lupta şi planul cu condeiul şi cuvântul, cu patima omului care simte că are o misiune pentru îndreptare, reformă şi împlinire.

Citâm, ce e mai cunoscut din lucrările şi activitatea sa:

Replica
Călăuza fericirii
Cuvinte înţelepte
Principiul Naţionalităţilor
Naţionalism sau democraţie
Die Vereinigten Staaten von Großösterreich
A editat ziarul România Jună
A condus Sămănătorul
A scris la Epoca, Adevărul, Tribuna, Gazeta Transilvaniei, etc.
A fost corespondentul ziarelor Vossische Zeitung, Hamburger Nachrichten.
A publicat articole ocazionale la reviste şi gazete din Austria, Germania, Italia, Franţa, Anglia.
A editat, în ultima vreme la Viena ziarul Großösterreich.

Faima lui a trecut de câmpul politicei naţionale şi s'a fixăt în planul unei Europe noi, care şi-acum îşi aşteaptă architectul pentru a-i reda cârma morală şi a-i însufla ordine, dreptate şi armonie prin restabilirea primatului spiritual şi prin echilibrarea unei vieţi măsurate, isvorâte din legea unei opinii publice cinstite, pentru că cuvintele lui Talleyrand adresate într'un din zile lui Napoleon rămân valabile şi astăzi: „Sire, cu baionetele se poate face orice, afară de un singur lucru, — să te aşezi pe ele".

In dorinţa de a scoate în relief cât mai clar această personalitate a Românismului vom cita în acest articol câteva aprecieri a celor cari l-au cunoscut bine şi s'au ocupat de opera sa.

Iuliu Maniu se găsea pe frontul Italian, când primeşte dela Vaida Voevod ştirea morţii ce s'a întâmplat la 10. II. 1917 in Geneva; şi amintindu-şi de acel moment scrie: „Sufletul îmi era copleşit de-o durere imensă. Mi se părea că văd căzând de pe cer o stea lucitoare, plină de lumină şi căldură în mijlocul ţipătului de durere a unui neam întreg".

In istoria luptelor ardelene A. C. Popovici s'a distins de tânăr şi Iuliu Maniu spune că era un „teoretician cu desăvârşire pregătit, dar practic în acţiune şi întotdeauna viu, neîncrujător în gesturi şi în vorbă", „o nepieritoare pildă de toleranţă şi concesivitate în folosul binelui comun şi-al rezultatelor practice".

„Spiritul său activ, cultura sa vastă, convingerile sale adânci ridicate până la fanatism şi bunătatea sa de inimă atât de rară în ziua de astăzi, l-au predestinat, ca să conducă un neam şi să-i întemeieze o soartă mai bună.

„Prestigiul extraordinar de care se bucura, se întemeia pe aceste calităţi.

„Pe baza aceasta a reuşit să ducă la îndeplinire mari acţiuni politice şi să dea el însuşi naştere unor mari curente politice, cari într'un moment dat orientau în bună parte, nu numai gândirea politică a Românilor de dincolo de Carpaţi, ci şi a unor factori politici importanţi şi chiar hotărâtori din România şi monarhia Austro-Ungară.

„Ideia federalizării Austro-Ungariei, acceptată în principiu şi de arhiducele Franz Ferdinand, n'a fost de nimeni atât de elocvent susţinută prin argumente ştiinţifice şi istorice ca de Aurel C. Popovici. Iredentist şi aderent convins al unităţii naţionale, el tindea cu orice preţ şi prin orice mijloc la realizarea acesteia.

„Spirit practic cum era, susţinea acestă idee şi în cadrul Gross-Osterreich-ului şi în cadrul unei înţelegeri împotriva Rusiei, câtă vreme ea îmbrăţişează calea înfăptuirii Unităţii Naţionale alături de puterile înţelegerii în contra puterilor centrale cu zdrobirea Austriei, îndată ce s'a convins că pe această cale e posibilă înfăptuirea idealului său, în mod şi mai practic".

Din discuţiile ce fuseseră între aceşti doi Români subjugaţi, reiese clar sentimentul care-i stăpânea faţă de unirea tuturor Românilor precum şi faţă de aspectul primejdiei ruseşti, apăsătoare în timp de pace, nesigură în timp de război.

Doctrina politică a lui A. C. Popovici — aşa de apropriată celei a lui M. Eminescu, este conţinută în volumul „Naţionalism sau democraţie". Aici sunt prezintate norme etice din viaţa statală, principii şi directive din multe domenii; toate selecţionate cu grijă şi prezintate cu convingere şi căldură.

„Aurel C. Popovici — spune Octav Şuluţiu — a scris în „Naţionalism sau democraţie" cartea de căpătâi a Neamului Românesc. Ceia ce sunt poeziile lui M. Eminescu pentru arta românească este cartea lui Popovici pentru gândirea politică românească... un îndreptar, un catechism".

Ea rămâne pentru totdeauna o valoare nepreţuită şi-ar trebui scoasă la iveală şi prinsă în conştiinţa vremii de astăzi când ne găsim în preajma unei ere noi, ce aşteaptă să fie structurată.

A. C. Popovici este un conservator, dar nu în sens reacţionar, ci în spirit evolutiv. El este susţinătorul naţionalităţii şi propovăduitorul evoluţiei şi progresului.

Bizuindu-se pe cultura naţională în opoziţie cu civilizaţia cosmopolită, valoarea simţului etic al cetăţeanului şi — la fel ca M. Eminescu şi B. P. Haşdău — avea oroare de salturi în devoltarea unui popor; respingea cu toată puterea credinţei sale acţiunea bazată pe fraze înşelătoare a mulţimei naive — purtată de oameni fără caracter şi fără conşiinţă, Această activitate — oriunde îşi făcea apariţia — o considera profund dăunătoare coesiunei naţionale în momente de vajnică hotărâre.

Ideile cuprinse în Naţionalism sau democraţie se referă la critica şubrezeniei civilizaţiei moderne, datorită fantaziilor oamenilor răsleţi, lipsiţi de legătura cu realităţile naţionale, demagogilor fără scrupule, aventurierilor din toate părţile.

Aurel C. Popovici se ridică împotriva dezastrului produs de sistemul politic al democraţiei demagogice, caracterizată prin idei dizolvante ale puterii sociale şi-ale spiritualităţii provenită din tradiţia şi cultura neamului. Criticând această formă de manifestare politică în desacord cu evoluţia normală a unei naţiuni, combate cenzura, dictatura, procesele şi curţile marţiale. Pentru el elementul decisiv în viaţa poporului ca şi în raporturile dintre naţiuni şi state este puterea cuvântului viu, presă cinstită, conducere înţeleaptă, oameni de caracter, personalităţi devotate naţiunii şi nu egoismului lor individualist.

„In luptele politice armele se făuresc din metale scumpe, din amalgamul tradiţiilor naţionale şi al ideilor de progres real, nu din clişeuri de mult tocite, nu din fraze fără temei, nu din maculatură".

Eseurile adunate în volumuul „Naţionalism sau democraţie" sunt adevăruri eterne pentru viaţa naţională şi creştină a unui popor. Ele au puterea să reducă materialismul şi raţionalismul, ce trec de marginile normale şi înundă câmpia roditoare a spiritului uman, la valoarea şi folosul lor real.

„Gândirea politică a lui Aurel C. Popovici nu se subordonează nici unei concepţii de partid. Ea scrutează legile eterne ale evoluţiei societăţilor omeneşti, ale naţionalităţilor şi subordonează toate ideologiile reprezintate de partide acestor legi", scrie prof Gr. Nandris. Tot domnia sa continuă cu acestă apreciere: „A. C. Popovici este după Eminescu reprezentantul cel mai temeinic şi mai documentat al gândirii politice româneşti din trecut. Acest fiu al Banatului a fost un îndreptar spiritual al neamului românesc şi în acelaş timp unul dintre acei Români, cari prin gândirea şi faptele lor, au îndrumat şi viaţa sufletească a altor popoare".

Pentru gânditorul politic şi pentru neobositul luptător care consideră factorul adevărat al întregei culturi omeneşti naţionalitatea, teza federalizării imperiului austro-ungar într'un Bundesstaat al unui Großösterreich este consecinţa logică a frământărilor sale de a salva cele 4 milioane de Români de sub o presiune nedreaptă.

Pe acea vreme idealul întregirii pământului românesc în hotarele sale naturale nu părea a fi atât de aproape de realizare. Atunci, la ordinea zilei era lupta pentru salvarea naţionalităţii în fiecare provincie românească, mare sau mică, supusă unei dominaţii străine. In acel timp se continua lupta pentru deşteptarea conştiinţei în toate păturile româneşti şi creştea dorinţa de unitate culturală pe tot cuprinsul românesc, dela Nistru pân 'la Tisa. Doina lui Eminescu şi toată opera lui; hora lui Alexandri, teatrul şi poeziile lui; acţiunea dela „Sămănătorul" lui N. Iorga; „Luceafărul şi centrele culturale dela Sibiu şi Braşov; „Junimea literară" dela Cernăuţi; „Cuvânt moldovenesc" dela Chişinău şi multe altele, mai mari şi mai mici; pregătiau sufletul neamului pentru o zi de mâine.

Despre un război de unitate naţională se vorbia doar în şoapte între puţini şi de încredere, chiar când aşa ceva isbucnea câte odată şi din gura unui ţăran vânjos la suflet, care-şi dorea neamul adunat acasă sub acelaş acoperemânt, la umbra tricolorului românesc.

In faţa situaţiei — pare că — tot mai grele ce-o întâmpinau Românii şi alte naţionalităţi din Austro-ungaria, Aurel C. Popovici socotea că luptele interne au ca rezultat o slăbire nefericită în raport cu potenţialul militar şi economic al Rusiei, care ameninţa în primul rând regatul tânăr al României, şi în tendinţa de expansiune panslavă şi împărăţia austro-ungară.

Dela 1912 purtătorul durerilor româneşti s'a stabilit la Viena, unde desfăşoară în favorul tezei sale o activitate uriaşă.

Cartea sa „Die Vereinigten Staaten von Großösterreich" tipărită la Lipsca înca în 1906 a schimbat mentalitatea în cercurile politice austriace, a inspirat convingeri adânci şi-a contribuit la posibilitatea unei modificări de atitudine faţă de naţionalităţi. Teza susţinută de Aurel C. Popovici în această carte astăzi anacronică şi depăşită — se explică prin împrejurările de-atunci, când Românii subjugaţi căutau să-şi îmbunătăţiască situaţia în cadrul politic existent.

Cursul normal al evenimentelor însă întârzia; era o sbatere pe loc, demoralizantă; atmosferă încărcată şi înăbuşitoare; iluzii spulberate, dorinţe neîmplinite şi spirite îndârjite; dar alături idealul unirii neamului se profila tot mai concret şi mai insistent în mintea atâtor Români, cari vedeau în o asemenea soluţie salvarea dintr'o încleştare ucigătoare.

In această vreme de deplasare a echilibrului normal se produce la 28/VI 1914 moartea archiducelui Franz Ferdinand şi a soţiei sale la Saraevo. Odată cu ei, cade planul ce-şi făurise A. C. Popovici pentru realizarea autonomiei româneşti şi apărarea Românilor dinspre răsărit.

(Urmarea în pag. 2)

CONSTITUŢIE ŞI REVOLUŢIE

Criticile ce se aduc Constituţiei recent adoptate în R.P.R. par a conchide expres sau implicit, către o revenire la vechea stare constituţională a României, preconizând un fel de restitutio in integrum a Statului român legalist, a cărui expresie juridică au fost constituţiile ce s'au succedat până la accea din 1923, pe care unii din juriştii noştri o consideră încă drept o premiză valabilă pentru o viitoare aşezare a României.

Pentru a invedera, însă, absurditatea istorică, morală şi juridică a actualei Constituţii, nu este cazul a i se face o critică din punctul de vedere al aşa numitului Stat de drept, sau constituţional, care nu invalidează eo ipso fundamentul revoluţionar pe care şi-l arogă Constituţia. O asemenea poziţie înseamnă o revenire la formalismul democraţiei liberale care a caracterizat întreg doctrinarismul constituţional al secolului XIX-lea şi care, inconvenientului de a reprezenta o poziţie politica (termenul trebue înţeles în sensul său strict tehnic) perimată, îi adaugă şi pe acela nu mai puţin perimat al unei poziţii abstracte, formaliste şi necorespunzătoare stărilor de fapt. Statul de drept nu a putut rezista presiunii doctrinare din ce în ce mai insistente şi mai profunde pe care a determinat-o schimbările la faţă ale lumii contemporane. Datorită acestei presiuni doctrina constituţională s'a găsit în dilemă, sau să adopte un punct de vedere, sau să se pietrifice într'un doctrinarism care pentru a justifica situaţiile de fapt era constrâns să opereze cu ficţiuni juridice. Această tranziţie a dreptului constituţional, după cum este şi natural, a creiat o dublă criză: atât aceea a dreptului clasic, liberalism, cât şi aceea a noului drept revoluţionar. Desigur, însă, această criză a început să cedeze unei consolidări progresive a noului doctrinarism, care cu toate imperfecţiunile lui, vine să răspundă, concret şi eficace, stărilor de fapt. Sub incidenţa acestei doctrine, un "status" constutuţional revoluţionar — adică o constituţie promulgată pe deasupra normelor constituţionale clasice — şi-a putut găsi o justificare suficientă, limitându-se astfel, "ficţionismul" formalist al Statului de drept. Aceasta, cu atât mai mult, cu cât întreaga istorie a dreptului constituţional demonstrează că toate constituţiile au început prin a fi impuse pe calea unei revoluţii.

Desigur, o atare poziţie îşi găseşte limitarea în însăşi raţiunea ei de a fi: aşa cum ne afirmă Hauriou, în mişcările revolutionare, oamenii se sprijină instinctiv pe nişte norme, pe care acest autor le numeşte „discipline", ce funcţionează în orice societate umană, înaintea oricărei constituiri statale, de ordin politic, etic, moral etc şi care constitue ceace Heller a denumit infrastructura unui stat. Cu alte cuvinte, în concepţia doctrinarismului antiliberalist, o revoluţie constitue o sursă contituţională, nu în arbitrarul unui „sic volo sic faceo" în transcripţia modernă a lui Carl Schmitt aceasta se numeşte decisionism ci în împrejurarea că se găseşte pe liniile de forţa vitală ale unui popor. Din acest punct de vedere o revoluţie este o restaurare. Nu e vorba aici de nici un paradox, ci de o realitate profundă. Infrastructura marilor revoluţii a constituit-o adesea tocmai principiile pe care le combăteau. Acesta este cazul, de exemplu al revoluţiei franceze dela 1789, care ridicându-se contra „tradiţiei" a instaurat principiul naţionalităţilor, de esenţă eminamente tradiţională şi al cărui executor a fost Napoleon. Şi pentru a veni la cazul cel mai recent şi mai concludent în acelaş timp, al revoluţiei ruse dela 1918 ne pare evident faptul că aceasta îşi găseşte fundamentale reale şi intime nu în ceeace postulează aparent, ci în ceeace neagă. Pentru a nu evoca decât câteva trăsături caracteristice ale revoluţiei ruse, putem afirma că naţionalismul, slavofilismul şi imperialismul rusesc se regăsesc în ultima fază a stalinismului, în aceeaş recrudescenţă ca pe vremea celor mai autocraţi ţari. In ceeace priveşte problema centrală a comunismului, abolirea proprietăţii private şi instaurarea colectivismului, aceste reforme sunt departe de a constitui — aşa cum pretinde comunismul — o inovaţie în Istoria Rusiei. Aristocraţia şi burghezia rusească considerându-se ele înşi-le ca nişte detentoare precare a bunurilor. Proprietatea colectivă, „mir-ul", era o formă extrem de răspândită. Comunismul „revoluţionând" proprietatea nu face alt ceva, decât să se menţină pe planul unei „constante istorice", a unei „discipine" sau a unei „infrastructuri" tradiţionale.

Ceeace legitimează atât o revoluţie cât şi intrumentul ce trebue s'o consacre juridic, sunt tocmai constantele istorice pe care se fundează acea revoluţie. O revoluţie trebue să rezume acele forţe pe care Kaufmann le numeşte etice şi charismatice şi care structurează destinul unui popor.

Absurditatea revoluţiei dela 1918, este că fiid o revoluţie rusească se pretinde universal-valabilă. I se poate aplica întocmai sentinţa pe care a dat-o Mussolini fascismului: nu esto o marfă de export. Exportată, sau se denaturează sau trebue impusă forţat, silind linia istorică autentică a unui popor. Endemicile crize ale comunismului extra-rusesc şi în special acelea provenite din „devaţionismul naţionalist", nu sunt decât reflexul fenomenului de înadaptare a unui anumit tip de om unei anumite forme culturale, recte juridico-constituţionale.

•

Constituţia R.P.R. din 1952 este în mod indiscutabil o versiune românească a acelei ruseşti. Dacă în general adaptarea României la legislaţia occidentului — faţă de care omul românesc are o mai puternică afinitate a constituit o permanentă problemă, chiar după zeci de ani de aplicaţie a acestei legislaţii, apare cu atât mai evident că aplicarea legislaţiei constituţionale de tip rusesc este totalmente incompatibilă cu „etica" şi „charismatica" românească, cu infrastructura istoricopolitică a unei expresii juridice româneşti. Incompatibilitatea structurală dintre comunism si românism a dovedit-o faptul că în România, deşi comunismul nu a fost mai prigonit decât naţionalismul (din contra) nu a constituit niciodată un curent de opinie publică. A trebuit să fie impus din afară ca să poată ajunge a fi un partid, a cărui eficienţă reală se va demonstra, dealtfel, în momentul când va dispărea forţa externă care îl susţine. Din moment, deci, ce în România nu se poate vorbi de comunism, ca de o revoluţie, cum se poate legitima Constituţia a cărei bază de susţinere este o revoluţie inexistentă? Revoluţia din România este un fapt provocat de imperialismul sovietic cu sprijinul armatei de ocupatie. Deci constitutia în chestiune nu este atacabilă ca fiind revoţionară, ci tocmai ca nefiind.. S'ar fi putut discuta legitimitatea ei numai în cazul când ar fi fost expresia unei revoluţii interne.

Dar se va putea obiecta că acest pact fundamental a fost votat de poporul român. In primul rând trebue reţinut faptul că doctrina repudiază categoric orice inovare sau modificare a pactului fundamental în timpul unei ocupaţiuni militare streine. In al doilea rând trebue semnalată clima de teroare în care s'a efectuat votarea Constituţiei şi care face ca această operatie electorală să fie lovită de nulitatea viciului de consimţământ.

Odată stabilite aceste premize şi sub incidenţa lor vom încerca în numerile viitoare ale Revistei, să procedăm la examenul critic al conceptelor fundamentale ale Consttutiei R.P.R. 1952.

C. L. Popovici

VIZITA INALTULUI COMISAR UNO

Inaltul Comisar al Refugiaţilor pe lângă UNO, Dr. G. I. van Heuven Goedhard, a făcut o vizită în ajunul Crăciunului, la Căminul Românesc din Salzburg. A fost primit de refugiaţi români şi salutat de Preotul Fl. Müller. Răspunzând salutului Inaltul Comisar, a spus că nu va uita aceste clipe petrecute cu românii şi îşi va aduce mereu aminte că este părintele refugiaţilor.

Biserica Romana-Unita

(Continuare din pag. 3)

ungar (1867) a dat cei mai mulţi oameni politici Ungariei. (p. 149) Rostul acestei Episcopii era să grăbească procesul de maghiarizare al românismului la graniţa de Vest. Episcopia de Hajdu-Dorogh nu şi-a dat roadele aşteptate de guvernul maghiar, pentrucă a intervenit desmembrarea imperiului austro-ungar. Ei bine, putem noi atribui această lovitură, îndreptată contra naţiunii române, Papei, catolicismului sau Bisericii Unite?" Când episcopul Vasile Hossu, trimis anume la Roma, i-a demonstrat Papei violenţa şi abilităţile guvernului maghiar, Papa a terminat discuţia cu următoarele cuvinte: „mi hanno ingannato" (m'au înşelat) (p. 151). Şi prin corpul Bisericei ortodoxe s'au strecurat acţiuni de desnaţionalizare ale Românilor. Comunitatea noastră de credinţă cu Ruşii a avut efecte deplorabile asupra mentenirii naţionalităţii române în Basarabia şi Bucovina. Acelaşi lucru s'a petrecut în Serbia şi Bulgaria. Putem noi acum să condamnăm ortodoxia, pentrucă Ruşii şi alte popoare, călcând comandamentele divine au folosit religia ca instrument de desnaţionalizare?

Msgr. Bârlea tratează situaţia Bisericii Unite şi raporturile ei cu Biserica ortodoxă între cele două războaie mondiale. Pe lângă bogăţia de izvoare pe care le pune la contribuţie, remarcăm în acest capitol şi un efort constant de obiectivitate. Parcurgând paginile acestui studiu, impresia ce se desprinde este că cele mai preţioase energii ale celor două biserici româneşti s'au consumat mai mult în domeniul politicei religioase decât al religiei propriu zise, al grijei de suflete. Biserica ortodoxă a luat ofensiva contra Bisericii Unite, sub nefericita inspiraţie a Mitr. Bălan, iar aceasta, la rândul ei, s'a apărat, nu întotdeauna pe căile cele mai fraţeşti. Din ambele părţi au căzut cuvinte grele. (p. 228) Şi în vreme ce se desfăşura această ceartă fratricidă sectele înfloreau pe tot cuprinsul ţării. Să ne fie îngăduit a adăuga că dacă, dela un timp, sectele n'au mai găsit teren prielnic de cultură în România, aceasta se datoreşte într'o mare măsură şi mult hulitului tineret român care a întors generaţiile noi cu faţa spre altar. Culmea acestei „răsmeriţe" religioase a tineretului român o constitue jertfa lui Ion Moţa şi Vasile Marin, pe pământul Spaniei. In acel moment s'a oprit ceasornicul vremii şi al vremelnicei şi un neam întreg a stat în faţă cu Dumnezeu.

O mare vină în această luptă fratricidă o poartă şi partidul liberal. Partidul liberal, ca să-şi câştige cadre şi partizani în Ardeal, a atras pe mulţi preoţi ortodoxi de partea politicii lui, speculând divergenţele confesionale în această provincie. Evident, liberalii nu făceau „jocul Mitropolitului Bălan", ci propriul lor joc. Pe ei îi interesa prea puţin soarta Bisericei ortodoxe sau a celei unite. Preoţii uniţi, la rândul lor, s'au grupat, în marea lor majoritate, în partidul national-ţărănesc. Aşa s'a întâmplat că în Ardeal, cele două partide s'au colorat şi confesional, deşi nu pretutindeni în Ardeal situaţia se prezenta la fel. Amintim Păr. Bârlea de atacurile ce-au apărut sub pana Prof. Augustin Popa, în „Unirea", organul oficial al Blajului, contra mişcării legionare.

In partea ultima a studiului său, Păr. Bârlea expune situaţia Bisericii Unite sub dictatura carlistă. „In această fază a vieţii româneşti, acţiuni de politică externă au determinat guvernul român la o mai mare apropiere de Vatican, fapt care s'a resfrânt apoi şi în interiorul ţării." (p. 261) Credem că nu greşim, dacă completăm informaţia Păr. Bârlea în sensul că nu atât de mult raţiuni de politică externă au determinat regimul carlist să se apropie de Vatican cât mai ales raţiuni de consolidare a dictaturii carliste. Tot ce s'a facut în această perioadă, vizita lui Gafencu şi Sidorovici la Vatican, discursul lui Nicolae Iorga, chiar şi faimoasa adunare dela Alba-Iulia, la care, cei doi Mitropoliţi s'au îmbrăţişat, însfârşit toate semnele de prietenie ce-au venit în această vreme din partea Bisericii ortodoxe, au fost sugerate, inspirate şi unele chiar comandate de Regele Carol, cu scopul de a adăuga noi piloni de susţinere, interni şi externi, regimumui său. Preocupările de ordin naţional au fost pe al doilea şi al treilea plan. cum dovedeşte întreaga istorie a acestui regim.

Din „Calvarul Bisericii Unite", scris de preoţii Alexandru Mircea, Pamfil Cârnaţiu şi Mircea Todericiu, se desprinde măiestuoasa figură a Episcopului Ioan Suciu. Cutremurătoarea depoziţie a Episcopului Ioan Suciu pentru Christos şi Biserică nu-şi găseşte echivalent în creştinătatea românească contemporană decât în Testamentul lui Ion Moţa. Câţi preoţi şi câţi credincioşi nu suferă chinurile şi moartea sub regimul comunist, dar câţi sunt conştienţi de înalta lui semnificaţie, de rodul ce-l aduce în viaţa unui neam şi în via Domnului? Episcopul Suciu, cum mărturisesc textele ce au rămas dela el, a avut viziunea supranaturală a martiriului. Nu ştim dacă Episcopul Ioan Suciu mai trăeşte, dar atitudinea lui în faţa dărâmătorilor de suflete îl aşează printre eroii creştinătăţii. „Bisericii Române Unite îi lipseşte încă frumuseţea martiriului şi a prigoanei, îi lipseşte încă rănile Mântuitorului; fără de ele lumina Bisericii noastre rămâne ascunsă sub obroc. Numai prigoana ne va putea da sfinţi şi va putea arăta lumii ceeace suntem: fii şi apostoli ai Bisericii adevărate." (p. 328) „Providenţa ne oferă un prilej unic de eroism, de sfinţenie, de mărturisire a convingerii creştine. Să nu refuzăm lui Dumnezeu şi Patriei această glorie sfântă. După aproape două mii de ani ne-a ajuns şi nouă rândul. Privelişte ne-am făcut lumii întregi." (p. 335).

E patetic apelul ce-l adresează un preot unit L. P., Bisericii ortodoxe, cerându-i să se pronunţe, cel puţin prin gura unui Arhiereu, dacă aprobă sau nu nelegiuirile ce se săvârşesc contra Bisericii Unite. Dar acelaşi preot, are generozitatea să recunoască că nu Biserica ortodoxă a deslănţuit prigoana. „Nu e oare una şi aceiaşi mână care a scos religia din şcoli şi crucile din spitale, care mai în zilele trecute a dat jos chiar şi crucea de pe Ceaţuie şi care acum ne răpeşte şi ne închide Bisericile, ne bate şi ne închide preoţii pentru fidelitatea lor faţă de Hristos?" (p. 340) Orice s'ar întâmpla, noi trebue să spunem că ei lovesc în noi şi ne închid lăcaşurile de închinare nu pentrucă de ortodoxie le arde lor, ci numai pentrucă acesta nu e decât un prim pas pentruca Bisericilor să li se dea o altă întrebuinţare." (p. 339).

Ierarhii ortodoxi rămân muţi la suferinţele Bisericii Unite. Niciunul nu are curajul să se pronunţe în mod public. Ei se pleacă docili, şi atunci când guvernul îi sileşte să intre în complicitate la dărâmarea Bisericii surori. Poporul şi clerul de jos au o altă atitudine. Ei privesc îndureraţi, ei ajută unde pot şi ascund pe cine pot. Unii preoţi ortodoxi refuză să execute consemnele guvernului.

Cum se explică lipsa de ţinută a ierarhilor ortodoxi? Lăsând la o parte slăbiciunile firii omeneşti, una din cauze este cu certitudine aservirea Bisericii ortodoxe „faţă de puterea civilă", cum demonstrează Păr. Mircea, în studiul său. Când s'a decretat în 1864, sub Cuza, scoaterea Bisericii române de sub autoritatea Patriarhului de Constantinopol, ea nu şi-a câştigat de fapt independenţa, căci a încăput sub tutela statului român, ceeace înseamna, cunoscând moravurile politice dela noi, că fiecare partid politic, ajuns la putere putea să-i extorcheze serviciile.

Studiul Păr. Mircea „Problema religioasă în România" e o revelaţie, prin puterea de a domina atâtea probleme de origine diferită şi prin punctele de vedere noi cu care operează. E un salt isbutit de gândire din atmosfera locală românească, în care s'a desbătut până acum problema religioasă din Romania, pe promotoriul universalităţii creştine. „Unirea religioasă este înainte de toate o problemă spirituală" (p. 400) Nu subscriem părerii ce şi-o face Păr. Mircea despre creştinismul popular dela noi, care n'a fost niciodată nominal. ci a reprezentat o trăire vie a adevărurilor creştine. Cine cunoaşte viaţa patriarhală a satelor noastre, înainte de a se fi năpustit asupra lor patima politicii şi „creştinismul nominal" dela oraşe, ştie câtă cucernicie stăpânea sufletele părinţilor noştri.

Inscriem această operă printre marile biruinţe ale exilului românesc.

CRONICAR.

Primii Paşi . . .

(Continuare din pag. 1)

în ce ne priveşte pe noi Românii, că trădarea dela 23 August nu putea avea în niciun caz alt rezultat decât cel de astăzi şi că autorii ei, conştient sau inconştient, n'au servit decât exclusiv interesele comunismului moscovit.

In acelaş timp, desprinzându-se de toate erorile politicei americane din timpul războiului şi repudiind mentalitatea care le-a făcut posibile, noul Preşedinte al U.S.A. reia tradiţia de cinste în politica internaţională şi de respectare a dreptului la viaţa a tuturor popoarelor, caracteristică acţiunilor lumii Nord-Americane.

*

Aşa cum era de aşteptat dela un soldat, Generalul Eisenhower nu s'a mărginit la o expunere de principii, ci a anunţat hotărâri deja traduse în fapt. Cea mai importantă priveşte China. Dar ea ne priveşte totuş şi pe noi, Românii, nu numai prin consecinţele politice pe care le poate avea, ci, mai ales, ca ilustrare principiului că politica americană nu socoteşte că are dreptul să împiedece forţele naţionaliste ale unui popor, în acţiunea lor de eliberare a propriei ţări de jugul comunist. „Birourile" dela Washington, reuşiseră acum câţiva ani să sprijine înglobarea Chinei în lumea comunistă, sub cuvânt că Guvernul Mareşalului Chang Kai Chek „nu este democratic" ba chiar — horribile dictu — e naţionalist. Astăzi, acelaş guvern e una din marile speranţe pentru liberarea lumii de groaza lăţirii continui a sângeroasei pete comuniste pe harta lumii.

Noi cei dela „Vestitorii", ne îngăduim să socotim ca cea mai importantă parte din cuvântarea Preşedintelui Eisenhower una pe care n'am văzut-o până acum subliniată şi comentată. E sfârşitul cuvântării.

„Trebue să fim bine înarmaţi... Dar, mai ales, trebue să fim puternici în ce priveşte isvoarele noastre sufleteşti, de care atârnă toate celelalte. Trebue să ne dăruim din toată inima valorilor pe care le apărăm. Trebue să ştim că fiecare din aceste valori şi fiecare din aceste virtuţi, tot atât de preţioase rămân şi la capătul lumii, ca şi în raporturile cu vecinii, cu care locuim uşă în uşă. Trebue să ştim că Libertatea îşi găseşte o tot atât de indreptăţită expresie în dreptul la grevă a lucrătorului dela fabrica vecină, ca şi în dorinţele şi suferinţele oamenilor din Răsăritul Europei.

Ani de zile Guvernul Statelor Unite a încercat să pună stavilă expansiunii comuniste aruncând mii de miloane de dolari cu rost sau fără rost. A încercat să opreacă fanatismul roşu opunându-i mercenari politici. N'a crezut în puterile spiritului ci numai în acele ale banului. Pentru noi, care de zeci de ani luptăm în credinţa că de puterile sufleteşti atârnă toate celelalte, că fără suflete curate şi tari, fără spirit de jertfă luminată, nimic mare nu se poate clădi pe lume, suntem recunoscători unui general care pune mai presus decât puterea bombelor, fie ele chiar atomice, puterea sufletelor

*

Acum câteva luni, împotriva tuturor profeţilor înţelepţilor şi şmecherilor, poporul american a ales preşedinte al U.S.A. pe Generalul Eisenhower, care simboliza drumul aspru, dar sănătos al luptei şi al jertfei.

Dacă astăzi popoarele lumii de dincolo şi de dincoace de Cortina de Fier ar putea să-şi aleagă liber un conducător, tot pe Generalul Eisenhower l-ar alege.

Grigore Manoilescu

Cartea politică

Romania sub Hohenzollerni

Sub titlul frivol „Carol II und Mme Lupescu", Joachim von Kürenberg încearcă în realitate să facă operă istorică, evocând momentele principale din viaţa politică a României sub dinastia de Hohenzollern.

Venirea pe tronul României a prinţului Carol von Hohenzollern-Sigmaringen, după ce fratele său mai în vârstă Leopold, şi contele de Flandra refuzaseră oferta din Bucureşti, a fost fără îndoiala un act de curaj. Austro-Ungaria era categoric ostilă instaurării unei dinastii germane la gurile Dunării. Rusia şi Turcia nu erau mai favorabile, şi chiar regele Wilhelm I al Prusiei considera nedemn pentru un Hohenzollern să devină vasalul sultanului.

Dar mai ales după sosirea în ţară, noul domnitor s'a văzut pus în faţă unor probleme aproape insolubile. Pretutindeni domneau stări de lucruri jalnice: sărăcie, mizerie şi epidemii. Pătura conducătoare levantină de atunci nu era cu mult mai vrednică decât cea pe care a cunoscut-o generaţia noastră. Corupţia şi abuzurile minau aparatul de stat embrionar, iar din Galiţia se revărsa nestăvilit peste Moldova puhoiul de străini exploatatori.

Fără a fi excepţionale calităţile prinţului Carol erau cele mai potrivite pentru îndreptarea relelor găsite. Metodic, tenace, cu un deosebit simt al datoriei şi un instinct sigur în recunoaşterea realităţilor vieţii de stat, fostul elev al Academiei Militare dela Potsdam era predestinat pentru o operă administrativă sănătoasă. Nu a reuşit însă să stabilească contactul sufletesc necesar cu colaboratorii săi şi massa poporului. Deşi însufleţit de dorinţe de aşi servi ţara, a rămas până la sfârşit fidel amintirei patriei de origină.

E greu de spus în ce măsură acest ataşament pentru Germania a influenţat asupra rezultatelor politicei externe. Un stat mic şi vasall Turciei nu cântarea mult în planurile marilor puteri. Oricum, în acţiunea de eliberare a peninsulei am avut un avans faţă de popoarele sud-slave, care însă nu s'a soldat cu succese proporţionale importanţei de atunci al elementului românesc în Balcani. Bismarck elogiază în memoriile sale înţelepciunea politică a domnitorului Carol, cu care s'a întâlnit de mai multe ori la Bad Ems. La congresul dela Berlin însă, cancelarul de fer a ţinut să mulţumească pretenţiile ruseşti, acceptând cedarea sudului Basarabiei, în schimbul unei compensaţii mult prea insuficiente în Balcani. In politica de menţinere a prieteniei germano-ruse, drepturile cuvenite tânărului stat român au servit numai ca obiect de târguială.

In prejma primului războiu mondial, dualismul loialităţii regelui Carol s'a văzut pus într'un conflict dramatic cu aspiraţiile poporului român, care nu puteau fi realizate decât alături de puterile Antantei. Singura ieşire nu o vedea decât în menţinerea unei stricte neutralităţi. Contelui Csernin i-a dat asigurări că **„atât timp cât va trăi, armata română nu va lupta contra Austro-Ungariei".** Dar, în zadar a încercat să-şi, apere punctul de vedere în consiliul de coroană dela 3 August din 1914. Tache Ionscu s'a ridicat şi a declarat: **„Nu văd nici o dificultate să facem războiul alături de Franţa şi fără Majestatea Sa Regele!"** Două luni după această scenă, Carol I era mort. Nepotul său Ferdinand devenea regele României.

Problema de conştiinţa care a amărât ultimele zile ale regelui Carol I, apasă şi asupra începutului domniei lui Ferdinand I. Convingerea lui era că trebuie să ţină regatul împotriva tuturor presiunilor, în afară de conflict. **„Neutralitate?"** îl întrunta regina Maria. **„In mijlocul unui astfel de războiu, neutralitatea înseamnă demoralizarea poporului nostru!"** Ezitarea îl expune atacurilor voalate ale presei din capitală care îl compara cu Cunctator Fabius Maximus. Când însă plenipotentiarul german îi aminteşte că nu trebuie să uite că e un Hohenzollern, îi răspunde cu demnitate: **„N'am uitat acest lucru, dar nici ceeace am învăţat ca german — să fiu loial. Am jurat credinţa poporului meu şi nu mă gândesc să-mi calc jurământul!"** Trimisului Franţei, Robert de Fleurs, îi-a mărturisit mai târziu: **„Dela începutul domniei mele mi-am pus problema de conştiinţa: Am datoria să ţin seama de originea şi de familia mea? Nu! Numai România importă!"**

Intre Ionel Brătianu, ultimul reprezentant de format al dinastiei guvernamentale liberale şi regina Maria, personalitatea stearsă a regelui se afirmă anevoie. Autorul trece îngăduitor peste extravaganţele şi setea nestinsă de viaţă a reginei. Pentru societatea înaltă a capitalei, pe care Kiderlen-Wächter o descrie ca nerecunoscând nici un fel de bariere morale, libertăţile suverane nu apar şocante. Intervenţiile ei în luarea hotărârilor politice decisive nu sunt întotdeauna fericite Un lucru nu se poate contesta nepoatei reginei Victoria a Angliei: pasiunea cu care şi-a însuşit revendicările naţionale majore.

După începerea conferinţei de pace pleacă la Paris pentru a pleda în persoană cauza României. Clemenceau se arată inaccesibil la început: **„Mulţumesc pentru onoare Majestate, dar nu pot suferi primul Dumneavoastre ministru". „Poate, eu vă voi place mai mult!",** replică regina şi îi enumără cererile teritoriale ale României: Transilvania, Banatul, Crişana şi Maramureş, Bucovina şi Basarabia. Lui Loyd George îi spune pe un ton care nu suportă contrazicere: **„România e recunoscătoare armatelor aliate. Prin victoria lor, de care nu m'am îndoit niciodată, s'a asigurat triumful justiţiei, care impune unirea tuturor românilor".**

Pacea dela Buftea şi aversiunea care se acumulase împotriva României, în urma atitudinei violente a lui Ionel Brătianu au zădărnicit satisfacerea revendicărilor naţionale, aşa cum fuseseră fixate în acordul secret din 1916. Totuşi, noua Românie şi-a dublat suprafaţa şi populaţia. Pentru consolidarea unităţii astfel realizate, răspunderi grele se impuneau deopotrivă guvernelor şi dinastiei. Viitorul dinastiei era însă întunecat de evoluţia nenorocită a caracterului prinţului moştenitor Carol — destrăbălat, fără simţul onoarei şi total inconştient de misiunea pe care trebuie să o îndeplinească un monarh.

Dela fuga depe front, ca să sfârşească cu aventura grotească dela Odessa, până la finală, după ce adusese ţara pe marginea prăpastiei, Joachim von Kürenberg îi urmăreşte pas cu pas viaţa presărată cu crime, desfrânare şi lovituri de gangster. O bogată documentaţie română şi străină, plus conversaţii personale cu mai toţi membrii fostei familii regale şi personalităţi bine iniţiate în scandalurile dela palat, dă la iveală multe fapte cunoscute şi tot atâtea pe care cenzura le-a acoperit cu grije. Singura scuză pentru fărădelegile nemaipomenite e explicaţia pe care i-a dat-o doctorul Mamulea generalului Avenescu: **„Ca medic îl consider un tip patologic. Nu uitaţi că în vinele prinţului moştenitor curg cinci feluri de sânge cu tendinţe reditare în contradicţie una cu alta."** In loc să fie băgat în casa de nebuni, naivitatea şi oportunismul politicienilor români i-au pregătit, după ce renunţase de patru ori la tron, cei zece ani de orgie sângeroasă.

Corupţia şi abuzurile inaugurate de domnia cuplului Carol II—Magda Lupescu, a adus pe primul plan al rezistenţei contra tiraniei organizaţia naţionalistă Garda de Fer. Până atunci Mişcarea Legionară se manifestase politic prin o susţinută atitudine anticomunistă, dublată pe antisemitism în primul rând **„pentrucă mai toţi conducătorii comunişti erau evrei".** Dar, **„spre deosebire de antisemitismul Naţional-Socialismului german nu era motivat rasial, ci religios şi cultural-naţional".** Intre Naţional-Socialism şi Legionarism, autorul nu descoperă nici o identitate, Garda de Fer născându-se înaintea primului şi cu totul din alte cauze. Mai mult, totalitarismul care a fost reproşat adesea Mişcării e numai consacrarea principiului de autoritate, absent în viaţa publică românească." **Pentru cine analizează temeinic directivele fixate de Corneliu Codreanu, rezultă că Mişcarea nu e totalitară, ci autoritară, nu e agresiv-naţionalista, ci conservativ-naţională, nu extremistă de dreapta, ci social-reformatoare. In timp ce Naţional-Socialismul s'a sprijinit în Germania pe mica burghezie, femei şi soldaţi, dar şi pe aventurieri — aşa zisele naturi de mercenari — în spatele lui Codreanu stăteau ţărănimea, studenţii şi generaţia tânără a clerului".**

Prigonirile şi procesele îndreptate împotriva Mişcării se termină toate cu întărirea ei. Atentatele puse la cale de oamenii de casă ai Elenei Lupescu sunt demascate la timp. Incercările regelui de a capta tineretul în organizaţia Straja Ţării eşuiază, din cauză că **„ideile proaspete şi naturale ale lui Codreanu găseau mai mult răsunet în inima lui, decât tiradele deşarte ale regelui".**

După victoria Gărzii de Fer în alegerile din 1937, singura salvare pe care banda din fruntea ţării o mai vede e instaurarea dictaturei absolute şi săvârşirea crimei din noaptea sfântului Andrei, cu participarea activă sau aprobarea tacită a întregei clase de politicieni. **„Oamenii noştri politici"** a spus odată Corneliu Codreanu, **„sunt fideli numai câtă vreme nu le ceri o dovadă de credinţă".**

Lăsând în urmă numai nenorociri, regele a-sasin e fugit, doi ani mai târziu, să plece din ţară, pentru a cărei înflorire se străduiseră cinstiţi înaintaşii lui, Carol I şi Ferdinand I. E a cincea renunţare la tron pe care Carol o semnează. La 30 Decembrie 1947, ultimul rege din dinastia de Hohenzollern, Mihai I, abdică la cererea comuniştilor.

Autorul e german şi de origină nobilă. Simpatia pe care o mărturiseşte mereu pentru casa de Hohenzollern isvorăşte deci dintr'un dublu sentiment de solidaritate naţională şi de castă. Ajungând la sfârşitul pasionantei sale expuneri, simţul de obiectivitate îl obligă însă să constate că bilanţul domniei Hohenzollernilor în România nu s'a soldat cu rezultate împunătoare. Dece s'a terminat era iniţiată de Carol I în împrejurări atât de umilitoare? **„Poate a fost dela început fals că Românii şi-au adus domnitorul lor din Sigmaringen. Ar fi fost mai bine poate, dacă boierii s'ar fi înteles între ei şi lăsând la o parte gelozia şi discordia, ar fi ales un prinţ din mijlocul lor."**

„Să informăm corect străinătatea. Să ne dovedim incontinuu drepturile istoric şi etnice asupra pământului românesc. Si, dacă se poate, e bine să ne apărăm nu numai prin cifre, statistici şi diagrame, ci şi prin afirmarea geniului românesc peste hotare. Prin expoziţii de artă românească, prin muzică românească, prin literatură bună românească bine tradusă şi frumos înfăţişată, prin ştiinţă românească, prin gesturi de curaj şi măreţie românească.

Cultura este pentru o naţiune dreptul la viaţă şi mai ales la respect din partea celorlalte neamuri."

(Mihail Polihroniade: Tineretul şi Politica Externă.)

Eigentümer und Herausgeber: Sandu Marin, Salzburg, Elisabethstraße 38. — Für den Inhalt verantwortlich und Verleger: Mircea Barbu, Salzburg, Elisabethstraße 38. — Druck: Etzendorfer & Co., Salzburg-Maxglan.

Cronica Contemporana

Romania in Exil

SERBARI DE CRACIUN

In Spania: la Madrid s'a oficiat în noaptea de 24 Decembrie, o liturghie în capela căminului Român Unit al Milliunii Vaticanului din Madrid.

Şi colonia română din Barcelona a organizat cu prilejul Crăciunului un reuşit festival. Un grup de tinere fete spaniole din Acţiunea catolică, îmbrăcate în frumoase costume naţionale româneşti au cântat apraope toate colindele şi au recitat versuri româneşti. D-ra Angela Matas, una dintre sincerele prietene ale ţării noastre a ţinut o însufleţită cuvântare despre România.

In Brazilia: la Sao-Paolo, serbarea pomului de Crăciun a fost organizată de către Misiunea Română Unită şi de conducerea revistei „Căminul" Au vorbit: părintele Petru Balint, D-na Iulia Carâp (din partea revistei „Căminul") parintele Ştefan Benţia (din partea Misiunii Române Unite) şi dl. Comandor Verdescu. Un cor bine organizat a cântat colinde, iar Moş Crăciun a împărţit copiilor darurile puse la dipoziţie de Misiunea Unită şi de rev. „Căminul".

La Paris: serbarea pomului de Crăciun a fost organizată de către Comitetul de doamne romance de sub preşedinţia M. Sale Regina Elisabeta şi s'a bucurat de sprijinul celor două biserici române din Paris. Cuvântul de deschidere a fost rostit de către dl. Mircea Eliade după care a urmat programul artistic, cuprinzând colinde de Crăciun cântate de Corala franco-română (înfiinţată de părintele Zăpârţan) un sketch „Crăciunul în Bucureştii de altă dată" interpretat de d-na Coca Mayer şi dl. N. Furlungeanu, precum şi poezia „O fată mică se închină" de Tudor Măinescu, recitată de d-na Stefania Ghinescu. Moş Crăciun a împărţit apoi daruri copiilor.

In Germania: serbarea pomului de Crăciun a fost organizată la München de către Asociaţia Românilor din Germania de Sud. Cuvântul introductiv a fost rostit de către preşedintele Aociaţiei, dl. dr. C. Sassu, care a mulţumit Asociaţiei Caritas, serviciului Ecumenic şi tuturor compatrioţilor care au donat daruri. Cea mai mare parte a programului artistic fost executat de către copiii coloniei române. Au recitat versuri de Crăciun şi patriotice şi au cântat colinde fetiţele Bădescu, A. Popescu şi micuţul Aurel Popp.

In Austria: la Salzburg, serbarea pomului de Crăciun a fost organizată de către Misiunea Română Unită şi Comitetul Român din Salzburg şi s'a bucurat de participarea Grupurilor săsesc şi şvăbesc din România. După „Bună diminicaţa la Moş Ajun" şi cuvântul pr. dr. Florian Müller, despre obiceiurile de Crăciun, au urmat cântece şi colinde de Crăciun executate atât de către corul românilor din Salzburg, cât şi către Corul tinerilor şvabi. La sfârşit, dl. Spiridon Neaţă a mulţumit cu deosebită căldură celor care şi-au dat concursul pentru executarea programului.

Şi la Linz, serbarea a fost organizată de către cele două organizaţii româneşti din localitate: Misiunea Română Unită şi Asociaţia Românilor din Austria Superioară — ACRAS şi s'a bucurat de o numeroasă participare din partea coloniei româneşti şi a germanilor originari din România. Au vorbit părintele Müller şi dl. maior Werner Rössler. S'au cântat cântece de Crăciun şi s'au împărţit daruri.

COMEMORAREA ZILEI DE 13 IANUARIE

In biserica satului Majadahonda, unde au căzut la 13 Ianuarie 1937 Ion Moţa şi Vasile Marin, în luptă împotriva comunismului, s'a oficiat un parastas solemn, la care au participat foştii legionari, aflaţi în Spania, dl. Luis Beneyto, fost Consul general al Spaniei la Bucureşti şi un mare număr de locuitori ai satului, pentru care aceasta zi a ajuns să capete o mare însemnătate. După parastas s'a mers în pelerinaj la locul unde au căzut cei doi eroi şi unde astăzi se înalţă o cruce, depunându-se o coroană.

Cinci zile mai târziu, la 18 Ianuarie, Colegiul Pregătitor Militar al Tineretului Falangist, sub conducerea sub-directorului locot. Figueroa şi cu prezenţa întregului corp profesoral, a organizat un pelerinaj la Majadahonda. După ce s'a citit, în faţa crucii de pe locul unde au căzut cei doi eroi, scrisoarea trimisă de către Ion Moţa spre a apărea în „Libertatea" pentru anul nou 1937, dl. locot. Figueroa a ţinut tinerilor o impresionantă cuvântare, scoţând în relief jertfa lui Ion Moţa şi a lui Vasile Marin, subliniind valoarea universală a luptei si morţii lor şi dându-i drept exemplu pentru toate generaţiile de tineri din lume. In numele foştilor legionari au vorbit d-nii Puiu Traian şi dr. Valeriu Turgai, după care Colegiul în întregime a cântat imnul falangist „Cara sol" şi în limba română „Sfântă tinereţe legionară".

Parastase şi adunări comemorative au avut loc deasemeni în toate centrele din apus în care se găsesc foştii legionari.

COMEMORAREA UNIRII PRINCIPATELOR

In Spania: ziua de 24 Ianuarie a fost sărbătorită de Comunitatea Românilor din Spania printr'un Te-Deum oficiat de către rectorul Misiunii Române Unite din Spania în biserica las Salesas. La slujbă au participat numeroşi prieteni spanioli ai României, ca şi din ţările de dincolo de cortina de fier, precum şi colonia românească din Madrid.

La ora 6 seara a avut loc o serbare festivă în marea sală a circului Medina, sala fiind oferită de către Secţiunea Feminina a Falangei spaniole. A vorbit dl. Jesus Suevos, directorul general al radiodifuziunei spaniole, exprimând cu multă căldură încrederea nesdruncinată că eliberarea României nu va întârzia să se producă. Dl. Crisu Axente a vorbit apoi despre Unirea Principatelor.

In Canada: în Windsor, Canada, ziua Unirii a fost sărbătorită printr'un Te-Deum, oficiat de către părintele Nestorian Cicală, la care au participat preşedintele şi vice-preşed. cons. parohial, d-nii Spocală şi Corchis, precum şi un mare număr de Români. După Te-Deum, a rostit o cuvântare ocazională, dl. prof. Lungu Dumitru.

In Argentina: la Buenos-Aires, 24 Ianuarie a fost sărbătorit în cadrul Frontului Libertăţii, dându-i-se un fast deosebit. A vorbit dl. prof. C. Safta despre însemnătatea zilei şi despre rostul Frontului în lupta de eliberare a Patriei.

In Franţa: la Paris, organizatorul serbării a fost Asociaţia Studenţilor Români din Franţa. După cuvântul ocazional al d-lui Neagu Djuvara, a urmat un bogat program artistic de cântece, recitări şi jocuri româneşti, la care şi-au dat concursul d-nele Coca Mayer, Ortansa Cizek şi Stefania Ghinescu, şi d-nii N. Furlungeanu, M. Dodoloi, Romeo Costea-Pepino, Florica şi Buică.

In Austria: la Salzburg, s'a oficiat în ziua de Duminica 25 Ianuarie un Te-Deum în capela românească şi o reuşita serbare în seara de 24 Ianuarie, la care a participat şi un mare număr de germani din România Programul serbării a fost deschis cu Imnul regal, executat de fanfara saşilor din România „Saxonia", condusă de d-nii Ludwig şi Kraft. Cuvântul festiv a fost rostit de către dl. Spiridon Neaţă, după care programul a fost încheiat cu Hora Unirii, cântat şi jucată de toţi cei prezenţi.

In continuare, cei peste 250 de oaspeţi au rămas pentru o frumoasă petrecere românească, la care s'au cântat şi s'au dansat jocuri populare.

La Linz, sărbătorirea a fost organizată de ACRAS şi s'a bucurat de o numeroasă asistenţă de Români şi germani din România. A fost executat un bogat şi ales program.

Parastas:

Implinindu-se trei ani dela asasinarea de către regimul comunist a Lt. col. Dan Tetorian, Maiorului Mihail D. Eliade şi a actorului Marcel Emilian, s'a oficiat în ziua de 14 Decembrie 1952 la München un parastas pentru odihna sufletelor lor.

DIN VIAŢA ASOCIAŢILOR

La München: adunarea generală a Asoc. Românilor din Germania de Sud a avut loc la München la 7 Decembrie 1952. După citirea raportului comitetului şi al comisiei de comizori, adunarea a dat descărcare vechiului comitet şi a procedat la alegerea noului comitet. Au fost aleşi prin unanimitate de voturi: preşed. dr. Const. Sassu; vice-preşed., col. D. Alexandrescu; secretar gen., av. Laurian Ţâlnariu; casier şi administrator de bunuri, M. Bălăşescu, membrii în comitet: prof. I. Matejka, av. Virgil Popa, Lt. O. Zotta, dr. V. Apostolescu, av. Gh, Gudi, prof. C. Cârsteamu, Gh. Branea. In comisia de cenzori au fost aleşi: Scarlat Prescorniţoiu, Petre Vaida, Gr. Scorochirja, Chircu Atanasie, Bădescu Ion şi Popp Petre.

La Madrid: în ziua de 11 Ianuarie 1953 a avut loc adunarea generală a Comunităţii Românilor din Spania, pentru alegerea unui nou comitet. Au fost aleşi: preş., G. Demetrescu, vice-preş.: Ciril Popovici şi Nic. Maritzia; secret.-gen., Ilie Vlad Sturza; Casier, dr. Ion Fleşeriu; membri: prof. ing. Protopopescu, d-na Zoe Mavrocordat-Sturza, Aurel Răuţă, Traian Popescu, Uscătescu şi dr. Val. Turgai. Cenzori: Dan Geblescu; Crişu Axente; Paul Marin şi N. Stefănescu Govora.

MANIFESTARI CULTURALE.

Conferinte de studii despre Europa de sud-est. In zilele de 29 şi 30 Noembrie 1952, a avut loc la München un ciclu de conferinţe de studii, organizate de „Institutul Sud-Est European", din München şi de „Opera Culturală a Germanilor din Sud-Est". Dintre problemele discutate au fost: Bolşevizarea sud-estului şi în special a României, pe baza unui referat introductiv foarte documentat al d-lui Hartl şi situaţia bisericilor, la care referatele introductive au fost prezentate de către Monsgn. Bütner pentru biserica catolică, prof. dr. Koch pentru biserica ortodoxă şi dr. Maurer pentru biserica evanghelică. La discuţii au luat parte peste 60 profesori şi specialişti germani în problemele sud-estului. Singura naţiune din sud-estul Europei reprezentată la aceste conferinte a fost România, care a fost prezentată prin dl. Grigore Manoilescu şi pr. dr. Florian Müller.

Fundaţie românească în Argentina: cunoscutul filantrop, industriaşul Stefan Toculescu a înfiinţat în Argentina o fundaţie culturală care să-i poarte numele. Scopul fundţiei este ajutorarea şi sprijinirea tuturor publicaţiilor româneşti, care apar în Argentina. Una dintre primele acţiuni este tipărirea unui dicţionar castellan-român, care va apare în curând sub îngrijirea d-lui Ovidiu Găină.

Cărţi apărute: Cartea d-lui Mircea Eliade. Mitul eternei reîntoarceri, a apărut într'o traducere în limba spaniola în Argentina.

In editura „Cartea Pribegiei" a apărut cartea d-lui prof. ing. Ion Protopopescu, intitulată: „Probleme de mâine în România".

In limba engleză a apărut o traducere a basmelor lui Ion Creangă, traducere făcută de d-na Mabel Nandriş. (Editura Routledge and Kegan Paul, Londra).

Soli ai artei româneşti: în ziua de 2 Decembrie, violonistul Eugen Stoia a dat un concert de vioara la Chicago, bucurându-se de un binemeritat succes. Numeroase critici au subliniat tehnica desăvârşită, flexibilitatea de stil şi dulceaţa de ton a vioarei sale. In afară de sonatele de Haendel şi C. Franck şi de Suita spaniolă a lui de Falla, programul a cuprins dansurile româneşti ale lui Bela Bartok şi Sonata în stil bizantin a lui Paul Constantinescu.

La Madrid: in zilele de 12 si 19 Decembrie, maestrul Sergiu Celibidache a dirijat la Madrid două concerte, obţinând un mare succes în faţa publicului spaniol. In seara de 20 Decembrie, compatriotul nostru a fost sărbătorit de colonia românească din Madrid.